شعر جهان

Yolchou yolda garak

یولچو یولدا گرک

شروین

هاشم ترلان

World Poeyry

Compiled by:

Hashem Tarlan

Always in way

RAHAS Graphic Design Center
www.RAHAS.com
Designed by: Shervin Pashaie feet. Arash Behdjou
h_shervin@yahoo.com
www.ShervinART.com

Printed by: minabooks
www.minabooks.com
ISBN: 964-6475-27-2
Price: 15000 Rls
Copyright © 2004 MinaBooks. All rights reserved.

Mina Books
شابک: ۲-۲۷-۶۴۷۵-۹۶۴
قیمت: ۱۵۰۰ تومان
حق طرح و چاپ برای ناشر محفوظ می‌باشد!

یولچو یولدا گرک

هاشم ترلان

شبگیر

نشر مینا

ترلان هاشم

یولچو یولدا گرک/ هاشم ترلان /. - تهران: مینا، ۱۳۷۹.

۱۴۴ص.: (معاصر آذربایجان شعرنیدن نمونه لر، ۶)

ISBN: 964-6475-27-2

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

۱.شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۴. الف عنوان

۹ی ۴ ت / ۳۱۴ PL ۱۳۷۹

۸۹۴/۳۶۱۱ ی ۵۱۹ ت ۱۳۷۹

کتاب‌خانه‌ی ملی ایران

۱۴۴۳۹-۷۹ م

یولچو یولدا گرک

هاشم ترلان

مدیرهنری‌وناظرچاپ:
شروین‌پاشایی

طراح جلدوصفحات:
شروین پاشایی h_shervin@yahoo.com
به همراه آرش بهجو

حروف‌چینی: سمانه

لیتوگرافی: نقش‌آفرین

Tel: (+9821) 6480744
URL: www.minabooks.com
E-Mail: info@minabooks.com
ISBN: 964-6475-27-2

این کتاب در بهار یک‌هزار و سیصد و هشتاد و سه خورشیدی به تعداد ۱۰۰۰نسخه
در چاپ‌خانه‌ی بهارستان به طبع رسید.

کتابین ایچینده کیلر

سوسماق بیلمه‌ین شاعر ۵
من آذری اوغلویام ۱۱
دونیا منه کیچیک گلیر ۱۳
دئدین - دئدیم ۱۵
دیلیمی قایتارین منه ۱۶
میشوو داغی ۱۸
گؤیرچین ۲۱
آغلاما اردبیل ۲۴
باکیلی‌یام من ۲۶
زامان و زمانه ۲۸
سؤکون چپرلری، چاپین داغلاری ۳۰
قاراباغ مارشی ۳۲
کهنه و تازا ایزلریم ۳۴
بولاق باشیندا گؤروش ۳۶
سن اؤلماسایدین ۳۸
قارغانین حکایه‌سی ۴۰
یؤلچو یولدا گرک ۴۵
تاریخ یارادان قهرمان ۴۸
فرقه‌میز ۵۰
عرب قانی ۵۳
آلتی قارداش ۵۶
وطن جمعیّتی ۵۸
باهار گلیر ۶۱
گلمیشم ۶۳
شاپور بختیارا ۶۵

صمد دیریدیر ۶۷
اوچابیلرسن ۶۹
یازیم اوْلماسا ۷۱
مشروطه سرکرده‌لری ۷۳
سنگریمیز وار... .... ۸۲
آزادلیق هئیکلی ۸۵
دونیا ۸۸
سلیمان گل! ۹۰
اوزانان یوْللار ۹۳
قرانادا ۹۴
خوزستانلی پارتیزان ۹۷
ای کارگر ایره‌لی ۹۹
یالانچی پهلوان ۱۰۱
ترلانین هایی ۱۰۳
قارا قوزغون ۱۰۶
رئیقان گلیر ۱۰۸
تهرانین اولدوزلاری ۱۱۰
یئرله آیین ایلک گؤروشو ۱۱۴
بیر مای گونو ۱۱۸
اوجالانلار ۱۲۱
ساحیلیم منیم ۱۲۹
شعیرده تزه‌لیک و کهنه‌لیک ۱۳۰
آلداتمادینمی؟ ۱۳۳
چینار و توفان ۱۳۴
انقلابی درک ائدک ۱۳۶
هابیل تهراندا ۱۳۸
پرئزیدئنت اجلاسدا ۱۴۰
آذربایجان انجمنینه ۱۴۲
قوزولاریم ۱۴۴

سوسماق بیلمه‌ین شاعر

هر بیر بدیعی اثری آراشدیرماق اوچون اونداکی فورما و مضموندان علاوه یارادیجیلیق مئتودونو، ژانرینی و فردی ایفاده طرزینی ده معین‌لشدیرمک لازیمدیر. البتّه بونو دا قئید ائتملی‌ییک کی، عمومیّتله ایرانیمیزدا و خصوصیله آذربایجاندا تنقید ادبیّاتی‌نین اولماماسی بو ایشی اولدوقجا چتینلشدیریر. داها دوغروسو اؤلکه‌میزده بئله بیر یانلیش تصوّر واردیر کی، گویا هر بیر صنعتکار، او جمله‌دن یازیچی و شاعرلر ایستدیکلری مئتوددا یازیب یارادا بیلر. بو، البتّه چوخ تهلوکه‌لی و صنعته ضدّ بیر فیکیردیر. تصادفی دئییلدیر کی، صنعتکارلیق باجاریغی باخیمیندان زنگین اولدوغوموزا باخمایاراق هله نئجه دئیرلر «بوشقابا قویمالی» صنعت اثریمیز اولدوقجا آزدیر.

معلوم اولدوغو کیمی انسان اؤز یارادیجیلیق دؤورونده اوزون یوللار کئچمیش و مختلف مرحله‌لردن سوووشموشدور. سیمبولیزمه، رومانتیزمه، فورمالیزمه، مدرنیزمه، سون زامانلاردا ایسه پوست‌مدئرنیزمه اوغرایاراق بؤیوک زیانلار چکمیشدیر. جسارتله دئمک اولار کی، خالقین توکنمز یارادیجیلیق خزینه‌سی، فولکلور اولماسایدی، دوغرو یولو تاپماق بلکه ده غیرممکن اولاجاقدی. باشقا سؤزله دئسک خالق کوتله‌سینه آرخالانماق گونش کیمی پارلایان و دوغرو یولو گؤسترن بیر چیراقدان یارارلانماق دئمکدیر.

خالق یارادیجیلیغی‌نین تاریخی تحلیلی گؤستریر کی، انسانین اساس یارادیجیلیق خطّی رئالیزم مئتودو اولموشدور. بو مئتودون اؤزو البتّه مختلف بدیعی واسیطه‌لردن، بدیعی ایفاده‌لردن و ائله‌جه ده دیگر مئتودلاردان استفاده ائتمیشدیر. محض بونا گؤره ده سیمبولسوز، رومانتیکاسیز، فورماسیز رئالیست بیر اثر تصوّر ائتمک اولماز. اساس مسئله بوراسینداديرکی، دئدیگیمیز مئتودلار صنعت اثرینین آپاریجی خطّی‌آه چئوریلمه‌ملیدیر.

یارادیجیلیق کئچمیشی‌نین بو ویا دیگر مرحله‌لرینده سیمبولیزم، رومانتیزم و س.نین آپاریجی رول اویناديغی هئچ ده اونون ایندیکی دؤورده یارادیجیلیق مئتودو کیمی گؤتوروله‌سینه حاق قازاندیرمیر. او مئتودلارین کئچمیشده‌کی رولو انسان بیلیگی‌نین، ائستئتیک قاورایيشین سویّه‌سیندن آسیلی ایدی. باشقا سؤزله دئسک سوبیئکتیو ائستئتیکانین لابد طلباتی ایدی.

آذربایجان ادبیّاتیندا، داها دوغروسو آذربایجان لیریکاسیندا ایلک رئالیست اثر ملاپناه واقفه عایددیر:

خومار ـ خومار باخماق گؤز قایداسیدیر.
لاله تک قیزارماق اوز قایداسیدیر.
پریشانلیق زولفون اؤز قایداسیدیر.
نه باد صبادان، نه شانه‌دندیر.

بو پروسئس داوام ائده‌رک میرزه‌علی‌اکبر صابرین یارادیجیلیغیندا اؤز یوکسک ذیروه‌سینه چاتاراق زنگین بیر تنقیدی رئالیزمین اساسی قویولور و آذربایجان ادبیّاتیندا، او جمله‌دن آذربایجان پوئزیاسیندا بیر عنعنه‌یه چئوریلیر.

ایرانا گلدیکده ایسه سیاسی پوبلیسیستیک شعیرلری نظره آلماساق رئالیست پوئزیامیز رحمتلیک ب. ق. سهنده بورجلودور:

اوردا کی، دیل ـ آغیز سؤزدن اوسانار،
سوروشون مطلبی تئللر سؤیله‌سین.

دوداق دانیشارسا اود توتار، یانار،
گرکدیر زخمه‌لر، اللر سؤیله‌سین.

ایندی ایسه بو یولون یولچوسو هاشم ترلاندیر. اؤزوم دئمیشکن «هشیم»عمی‌نین یارادیجیلیغیندا ایستر تنقیدی، ایسترسه ده آلقیش رئالیزمی‌نین جانلی نمونه‌لرینه تئز ـ تئز راست گلمک اولور. هاشم معلمین رئالیزمی قورو ناتورالیست مئییللی اثرلردن تامامیله فرقلنه‌رک هر جور خولیالاردان، رومانتیزم و پوست‌مدرنیزم خسته‌لیکلریندن اوزاق، بشری حسّلرله دولو، امید دوغوران و انسان ذؤوقونو اوخشایان رئالیزمدیر:

قارتالین وقاری اؤز گؤرکمینده،
اوجالار، اوجالار داغدا جان وئرر.

هاشم ترلان رئالیزمه تامامیله صادق قالماقلا عینی حالدا یئری گلدیکده خیال یئلکه‌نینی آچیر و اؤز رومانتیکاسینی دالغالاندیریر. او، باهار گلیر شعرینده دئییر:

گونش قالخیب دان یئرینه
شانه چکیر تئللرینه
انسان باخیر حیران اولور
طبیعتین سحرینه.

شاعرین رومانتیکاسی اؤزونه مخصوص بدیعی ایفاده‌لرله ائله زنگین، ائله دولغون و معنالیدیر کی، اوخوجو مجبوراً و اؤزوندن آسیلی اولمایاراق دوشونمگه، وارلیغی سئیر ائتمگه باشلاییر. اونون «صمد دیریدیر» سرلؤحه‌لی شعیرینده‌کی،

...............یوللارا،
باخیرام ایلان تک دولانیر گئدیر.
آخیری دیرماشیر قایالیقلارا،
باشیندا بولودلار قالانیر گئدیر.

کوبلئت کؤیرک بیر رومانتیکا نمونه‌سیدیر.

هاشیم ترلانین بدیعی واسیطه‌لردن استفاده دایره‌سی او قدر گئنیش و

رنگارنگدیر کی، صنعتکارین ذؤوقونو آلقیشلامادان، اونا آفرین دئمه‌دن کئچمک اولمور. بیز بو حاقدا سؤزوموزون ثبوتو اوچون یـالنیز مـختلف نمونه‌لر وئرمکله کفایتله‌نیریک:

آغلاما اردبیل

سئوینجیم سنین،
کدریم اؤزومون اولسون آنا!

بولاق باشیندا گؤروش

اوچوق کالاوالارین دیوارلاری آللاه درگـاهینا
اوزانان قوللار کیمی... گؤیده سازاقدان دیزلرینی
قوجاقلایان اولدوزلار تیتره‌شیردی.

گلمیشم

حسرتیم قوجالدی سنسیز گولمدیم
شکلینی گؤزومدن بیر آن سیلمدیم
دانین دوغماغینا دؤزه بیلمدیم
آیلی بیر آخشامدا، گئجه گلمیشم.

باهار گلیر

تاجی قبره قویان گوندن،
ائللریمیز ائل سایبلیر.

و س. و ا.

شاعرین باشلیجا خصوصیّتی من دئیردیم کی، اونـون خـالقا، وطنه باغلیلیغیدیر. او، بو بـاغلیلیغی تکجه خـالقین غـمینه ـ کـدرینه شـریک اولدوغونو بـیلدیرمکله دئـییل، اونـدان داهـا اوسـتون، خـالقین کـدرینی منیمسه‌مگه جان آتـماقلا اونـلارین غـمینه دؤزه بـیلمدیگینی گـؤستریر. «یولچو یولداگرک» سرلوحه‌لی شعرینده دئییر:

کدریم اؤزومون، سئوینجیم ائلین.

اردبیلده باش وئرن دهشتلی زلزله‌دن سارسیلان شاعر «قـارابـاغ»ین یادلار الینده قالماسینی غیرتینه سیغیشدیرا بیلمیر:

نه فرقی وار تبریزلی‌یم باکیلی‌یام من
وطن دردلی اؤز شعریمین وکیلی‌یم من
قاراباغین شوخ چیگنینه قانسیزلار قونوب
دئسم یئری واردیر باشی سرکیلی‌یم من!

او، خالقین آزادلیغی اوغروندا هلاک اولان قهرمانلاری نئجه ده گؤزل ترنّم ائدیر. «صمد دریدیر» شعرینده صمد ایدئیاسینی، صمد دونیاسینی چوخ رئال شکیلده و جانلی بیر تابلو کیمی رسم ائدیر:

کوللوک کنارینداگؤزو دوشنده،
«اولدوزا»، «یاشارا» اوتانیر گئدیر.
یوخ، صمد دیریدیر، اؤلمه‌ییب هله،
یولوموز یولوندان جان آلیر گئدیر.

یاخود انقلابین اشتراکچیسی اولان و اونون طنطنه‌لی غلبه‌سینی گؤزو ایله گؤرن و شاهین سون واوغورسوز باش ناظری اولان «بختیارا»،

«کارتئره» قویروق بولادین بختیار
ایت کیمی واختسیز اولادین بختیار.

دئین شاعر «فریدون ابراهیمی»نی خاطرلایاراق حسرت و سئوینج دولو بیر ایفاده ایله دئییر:

اوگون آسیلدیغین او دار آغاجی
سنین جلادینی گودور یاخیندان
آرتیق اوچولوبدور باشیندان تاجی
داها قالمایبدیر اوگوندن نشان.

هاشم ترلانین وطن حسّیّاتی، ملی دویغوسو هئچ ده اونو ملّتچیلیگه گتیریب چیخارمیر. او، ایستر ایرانـدا یـاشایان خـالقلاری، ایسـترسه ده دونـیانین دیگـر بـوتون خـالقلارینی اورکـدن سئویر. شـاهلیق اصـول اداره‌سینی ایراندا شووینیزم و ملت‌چیلیک مفکوره‌سینین اساس عاملی کیمی تقدیم ائده‌رک چوخ دوزگون بیر مؤقعده دورور:

تاجی قبره قویان گوندن،

اِئللریمیز ائل سایيلیر.

و،

آذری، فارس، عرب، باهم اولوب سنگریمیز
تورکمن، کورد، بلوچدان یارانیب لشگریمیز.

دئمکله ایران خالقلارینین بیرلیگی‌نین سون درجه اهمیّتلی اولدوغونو وورغولاییر. او، تهرانین اولدوزلاری و خوزیستانلی پارتیزان شعرلرینده ده وطن‌پرورلیک و بیرلیک مؤقعیندن چیخیش ائدیر. هاشم ترلان کئچمیشی گله‌جگین چیراغی حساب ائده‌رک مشروطه سرکرده‌لری شعرینده انقلابی قوروبوب داوام ائتدیرمک اوچون مشروطه انقلابی‌نین اوغورسوز طالعینی خاطیرلادیر.

شاعر بیر چوخ شعرینده بین‌الملل‌چی مؤقعدن چیخیش ائده‌رک دونیانین بوتون قطعه‌لرینده ایمپئریالیزمه و استثمارچیلارا قارشی مبارزه آپاران خالقلاری دؤنه ـ دؤنه آلقیشلاییر. او، «عرب قانی» سرلؤحه‌لی شعرینده عربلره و خصوصیله ده فلسطین خالقینا خطاباً دئییر:

دوشمنین منیم ده دوشمنیمدیر بیل!
دیلیمیز آیریسا، اوجاغیمیز بیر.
قوی انسان جیلدینه گیرن اسرائیل،
بیلسین دونیا بئله گئتمیه‌جکدیر.

آرتیق اختیار چاغلارینی یاشاماسینا باخمایاراق «هشیم عمی» چوخ چئویک و گومراهدیر. من اونا جان ساغلیغی، اوزون عؤمور و موفقیّت آرزولاییرام.

ع. م. آغداشلی

من آذری اوغلویام

آهای، کیمسن دایان!
قلمی یابانجی سؤزلرله گورلایان،
سنیئله‌یم باخ بری!
تاخما شوخ دیلیمه او زنجیرلری.
من آذری اوغلویام
آذری تورکو
تیتره‌رم باشیندان قوپسا بیر توکو!
آدیم بیر، دیلیم بیر
وطنیم بیر، ائلیم بیر.
دیلیمه وورودوغون یاماقلار ندیر؟
من آذری اوغلویام
دده‌قورقود اجدادیم،
بابک قیلینجیم،
نسیمی گورشادیم.
سنی بو حؤکمونله کیمه اوخشادیم؟
عربلر دیلیمده آت چاپدی گئتدی!
دارالار گؤزومدن نور قاپدی گئتدی؛
اوخلاندی دیلیم،

قایالارا میخلاندی دیلیم.
آنام زمانه‌دن اویاندی ائرکن
قۆور ائیله‌ییر‌غیارام دئدی،
من ده وارام دئدی.
داراندی، آراندی، کئچدی الکدن
ایندی او گۆز وورور منه بله‌کدن.
من آذری اوغلویام
آذری تورکو،
قویمارام باشیندان قوپا بیر توکو.

دونیا منه کیچیک گلیر

کائیناتی وئرین دئدیم
دونیا منه کیچیک گلیر
گئرچکلیگی دوشوندوکجه
رؤیا منه کیچیک گلیر

چیگنیمده‌کی عؤمرون بارین
دالدا قویدوم نارین ـ نارین
غوّاصیام عمّانلارین
دریا منه کیچیک گلیر

شعری، سؤزو داشدان کئچن
هر دوزو أیریدن سئچن
شعرێتی اؤلچوب، بیچن
گونیا منه کیچیک گلیر

عؤمرون سورر یاندیقجا شام
او، یاندیقجا من ده خوشام
گؤردوگومه ایناتمیشام

خولیا منه کیچیک گلیر

اونون فعلینده وار که‌لک
هئی الندیک الک ـ الک
میدانیما دونیا گرک
صحرا منه کیچیک گلیر

لئیسان اولوب یئره ائنسم
دالغالانیب، لپه‌لنسم
قایالارا سپه‌لنسم
قایا منه کیچیک گلیر

خئییر کیمیا...شر بو آندا
باش قیمته ساتیلاندا
میس قیزیلا قاتیلاندا
کیمیا منه کیچیک گلیر

اؤنونده هر سؤزون من ده
عار بیلمیشم آگیلنده
آذربایجان دئییلنده
دونیا منه کیچیک گلیر

دئدین ـ دئدیم

دئدین قاییت!
یولچویام، کؤزه‌رن اوفوقلر منیم.
آغاران یوللار قارالماز، دئدیم.
دئدین: اونوت!
باشی آغ شلمه‌لی ذیروه‌دن دانیش،
یاستی قایالاری قارالماز، دئدیم.
دئدین دایان!
یئریشیم فلگین چارخیندان یئیین،
اؤنده‌یم زامانین اؤزوندن دئدیم.
دئدین اویان!
ایتیدیر ترلانین گؤرن گؤزلری
سنین تک کورلارین اوزوندن دئدیم.
دئدین سوس!
دئدیم افسوس،
بو سؤز دارگؤزلرین اؤزونه مخصوص.
دئدین اؤل، گه‌برا!
هئچ ده رؤیا دئییل اؤلومسوز حیات،
گون گلر اؤلومون اؤزو ده یقین
دیز چؤکر شعریمین اؤنونده قات ـ قات.

دیلیمی قایتارین منه

غربت ائلده غریبسه‌دیم،
ائلیمی قایتارین منه.
دره‌لریم کوْز باغلاییب،
سئلیمی قایتارین منه.

آختاریرام حزین ـ حزین،
ایتیردیگیم گولون ایزین.
دونیادا هرنه وار سیزین،
گولومو قایتارین منه.

دیل دئییرم.... منی آنمیر،
سسله‌ییرم، اوْ دایانمیر.
نوه‌لریم منی قانمیر،
دیلیمی قایتارین منه.

باخ! اورمودان گؤی خزره،
اوخشار سنی هر منظره
بو آذردن، او آذره،

ایلیمی قایتارین منه.

آذری‌یم، ائلیم، واریم،
هارای سالیر سؤز قاتاریم.
سوسوز قالیب سؤنالاریم،
گؤلومو قایتارین منه.

شاعر ده وار سؤز اوْیناداان،
گونبز اوسته قوْز اوْیناداان.
فقط منه گورز اوْیناداان،
الیمی قایتارین منه.

دیلیم گئتسه قالار نه‌ییم،
نئجه بو درده بئل آگیم.
نسیمی‌دن اؤیرندیگیم،
تعلیمی قایتارین منه.

۱۳۷۸

میشوو داغی

ساوالاندیر سنین مدریک اولو قارداشین
دفتریمده یئرین بوشدور آی میشوو داغی
گیلئیلیسن هئی گؤرورم چاتیلمیش قاشین
گیلئیین ده منه خوشدور آی میشوو داغی

عؤمرون بویو داراق الی دگمه‌ین تئلین
باخیشلارین ایتیب باتدی آراز قیراغی
هر دره‌دن آخیب گلن سولارین، سئلین
بیر ملّتین گؤز یاشیدیر آی میشوو داغی

میشوو داغی! طبعیم سندن آلدی قدرتین
داغ چاپیرام، هارایا گل ائللر سایاغی
بوتون داغلار سندن آلسین داغلیق عبرتین
آنا یوردا هایان اولسون آی میشوو داغی

یاناغیندا قارا خالسان قوجا مرندین
قیزلار آچسین گؤزلریندن قارا یاشماغی
قوی دولانسین یاد بوینونا قولاج کمندین

من ده گلیم موشتولوغا آی میشوو داغی

اؤز اوغلونام یاماجلارین گؤیرسین دئدیم
کؤلگه سالسین چمنلره یاشیل یارپاغی
قاری ننه‌م جهره‌سینی اگیرسین دئدیم
یئددی رنگی پاریلداسین آی میشوو داغی

قادیر بیلن اوغوللارین بیلر قدرینی
سن اولماسان داخمالارین یانماز چیراغی
باشینداکی آغ اؤرپه‌گین آچیب چترینی
سالاملاییر سهندیمی آی میشوو داغی

کؤهله‌نینی چاپار، یئره چاخاندا شیمشک
باشین اوسته خیمه قورار گؤیون قورشاغی
بیر سؤز دئسم خیالیندا اویانماسین شکّ
سن بو باغین باغبانیسان آی میشوو داغی

آغاج‌دلن سؤیودلره مضراب چکنده
جوتچو بابام خیش ـ امرازلا سؤکر تورپاغی
ننه چیله‌نیب اتکلره دومان چؤکنده
شئه اویانیر چمنلرده آی میشوو داغی

طبیعتین بو تورپاقدا سن ایلکین داشی
آی دا سنه قوناق اولوب هر آخشام‌چاغی
بارماغیندا اوزوگونون آلمازدان قاشی
ندن بئله بزه‌نیبسن آی میشوو داغی

قوللارینین داماری‌نی بوغان او کندیر
آلنینداکی قیریشلارین غضب اویناغی
دئمه دونیا بئله گلیب، بئله گئدندیر
هر سحرین صاباحی وار آی میشوو داغی

گون شاخاندا یوخا چیخیر یاغیشین، قارین
هر یوخوشون عقربلرین اولور اویناغی
آنا دیلیم اللرینده قالیب اغیارین
نوه‌لریم دانیر منی آی میشوو داغی

توخوجو قیز خالچاسیندا سالار ناخشینی
هر گۆشه‌ده اووچولارین جئیران اوولاغی
باس باغرینا آغکمرلی شاعر آخشینی
سنه وورغون اۆز اوغلوندور آی میشوو داغی

بیر گون گلر قول بوینوما سالارسان یقین
قوجاغیندا بیر شاعرین سۆنر اوجاغی
یوخلوغومدا باهار کیمی دولارسان یقین
جار چکرسن ترلان اوچدو آی میشوو داغی

گؤیرچین

باکی دئدیم یولوم دوشمور اوچ ایلدیر
آرزوم گولور دیله‌گینده گؤیرچین
قایغیسیزلیق انسانلیغی کیچیلدیر
خام دونیانین بزه‌گینده گؤیرچین

باکی دوغما، باکی گؤزل، باکی شن
بوروقلاری لپه‌لرله دؤیوشن
قاراباغسیز افکارینا خال دوشن
بورونوب غم کؤینه‌گینده گؤیرچین

ائله باخما دونیا بئله خلق اولوب
زامان دؤنوب گون باتاندا شرق اولوب
نئچین معصوم باخیشلارین غرق اولوب
خار آگله‌شیب چیچگینده گؤیرچین

دام اوستوندن قون یانیما تکم من
حسرتیم چوخ، قدرتیم یوخ چکم من
بو عیبه‌جر غم سارایمن سؤکم من
توفانلارین کوله‌گینده گؤیرچین

من دردلی‌یم، من اسیرم، سن آزاد
اؤز ائویمده نوه‌لریم منه یاد
شوخ دیلیمه قوزغون قونوب دئییر: یات
بئشیگینده، بله گینده گؤیرچین

بیر دن اکدیم گؤزوم قالدی دنه‌ده
گؤیرمدی، پای دوشمدی منه ده
بزه‌نیریک، دوزه‌نیریک یئنه ده
قایناشیریق کپه گینده گؤیرچین

خصلتی دار، اوره‌گی دار، گؤزو دار
اله گیندن کئچنمیرم گؤزو دار
اؤز دئدیگین ایللر بویو اوزادار
آرزون قالار اوره گینده گؤیرچین

دیک باخیرام گؤزلرینه یان کئچیر
سانکی قدیم دبدبه‌لی خان کئچیر
دؤوران کئچیر، ایللر اوتور، آن کئچیر
الیم قالیب اته گینده گؤیرچین

اؤگئی اولدوم، دیللنمه‌سم ائل منی -
باغیشلاماز آپارسا دا سئل منی
مات قالمیشام دوشون منی، بیل منی
زمانه‌نین کله گینده گؤیرچین

اوتور باشدا بو گؤرکمله، بو وارلا
دیمدیگینله قانادینی تومارلا

دونن گؤردوم قونموش ایدین ووقارلا
سئوگیلیمین بیله گینده گؤیرچین

افسانه‌دیر «مرغ همای»، او، سنسن
عزّتیندیر بو عشقینله گوونسن
شر قوپاندا گلیشینه اینان سن
گوجو چاتماز فلگین ده گؤیرچین

یولون دوشسه او تایلارا ایناملا
بیزدن باکی شاعرلرین سالاملا
نظم ایله ده روح اوینادان کلاملا
سؤز قالماسین اوره گینده گؤیرچین

گؤزلرینده اولدوز یانان باکی‌نی
شوشا دردین اونوتمایان باکی‌نی
یئری واردیر آلقیشلاسان باکی‌نی
گؤزلریمین ببه گینده گؤیرچین

باکی! شعرین، شعریّتین، الفتین،
عمّانیدیر هر شعرینده سؤز متین.
اونلار شعره شعیر دئمز صنعتین،
النمسه اله گینده گؤیرچین

سرحد بویو دارا دوشن دوماندا
خوف ائلمه قالسان شکده، گوماندا
سؤیله ترلان ائلیندنم بو آندا
گوللر گولر لله گینده گؤیرچین

من دردلی‌یم، من اسیرم، سن آزاد
اؤز ائویمده نوه‌لریم منه یاد
شوخ دیلیمه قوزغون قونوب دئییر: یات
بئشیگینده، بله گینده گؤیرچین

بیر دن اکدیم گؤزوم قالدی دنه‌ده
گؤیرمدی، پای دوشمدی منه ده
بزه‌نیریک، دوزه‌نیریک یئنه ده
قایناشیریق کپه گینده گؤیرچین

خصلتی دار، اوره‌گی دار، گؤزو دار
اله گیندن کئچنمیرم گؤزو دار
اؤز دئدیگین ایللر بویو اوزادار
آرزون قالار اوره گینده گؤیرچین

دیک باخیرام گؤزلرینه یان کئچیر
سانکی قدیم دبدبه‌لی خان کئچیر
دؤوران کئچیر، ایللر اوتور، آن کئچیر
الیم قالیب اته گینده گؤیرچین

اؤگئی اولدوم، دیللنمه‌سم ائل منی -
باغیشلاماز آپارسا دا سئل منی
مات قالمیشام دوشون منی، بیل منی
زمانه‌نین کله گینده گؤیرچین

اوتور باشدا بو گؤرکمله، بو وارلا
دیمدیگینله قانادینی تومارلا

دونن گؤردوم قونموش ایدین ووقارلا
سئوگیلیمین بیله گینده گؤیرچین

افسانه‌دیر «مرغ همای»، او، سنسن
عزّتیندیر بو عشقینله گوونسن
شر قوپاندا گلیشینه اینان سن
گوجو چاتماز فلگین ده گؤیرچین

یولون دوشسه او تایلارا اینانملا
بیزدن باکی شاعرلرین سالاملا
نظم ایله ده روح اوینادان کلاملا
سؤز قالماسین اوره گینده گؤیرچین

گؤزلرینده اولدوز یانان باکی‌نی
شوشا دردین اونوتمایان باکی‌نی
یئری واردیر آلقیشلاسان باکی‌نی
گؤزلریمین ببه گینده گؤیرچین

باکی! شعرین، شعریّتین، الفتین،
عمّانیدیر هر شعرینده سؤز متین.
اونلار شعره شعیر دئمز صنعتین،
النمسه اله گینده گؤیرچین

سرحد بویو دارا دوشن دوماندا
خوف ائلمه قالسان شکده، گوماندا
سؤیله ترلان ائلیندنم بو آندا
گوللر گولر لله گینده گؤیرچین

آغلاما اردبیل

اردبیلده باش وئرن زلزله مناسبتینه

آغلاما اردبیل آغلاما،
دؤزومون اوْلسون آنا.
گؤزوندکی سؤنسوز کدر
گؤزومون اوْلسون آنا.
باخیب طبیعتین بؤیونا
نه دئییم اونا؟
دئسم نورسوز بیر عالمسن؟
گونشین آجیغی توتار.
دئسم سؤنسوز آسمانسان،
اولدوزلار سؤنر.
دئسم توْرپاق نه ظالیمسان!
یئرین برکتی قاچار.
نه دئییم آنا؟
بابکین حسرتینه دؤزدون،
چالدیران دردینه دؤزدون،
خاقانلارین قیلینجینا دؤزدون،
یئنه دؤزومون اوْلسون آنا.

سئوینجیم سنین،
کدریم اؤزومون اوْلسون آنا.
دؤزومه عزمین اوْلسا،
یارالارین یوز مین اوْلسا،
کوره‌گینده کَل گیزله‌نن،
اوره‌گینده کل گیزله‌نن،
اوْغلوللارین مرحمیله
ساغالار آنا.
اولو قارداشین تبریز،
بالا قارداشین زنجان،
آنامیز آذربایجان،
اوْلکه‌میز ایران،
قوْللارینی آچا ـ آچا
اورکلری پارچا ـ پارچا
دیزینه باش قوْیوبلار آنا.
آمما...
ساغالمایان بیر یاران وار؛
بو نه یوروش، نه هجومدو؟
اللی بئش مین قیزیل باشلار
اوْردوسوندان گؤزون یومدو.
آغلاما، اردبیل آغلاما!
دؤزومون اوْلسون آنا
سئوینجیم سنین
کدریم، اؤزومون اوْلسون آنا.

۱۳۷۴

باکیلی‌یام من

نه فرقی وار تبریزلی‌یم، باکیلی‌یام من
نه فرقی وار شوشالی‌یام، شکیلی‌یم من
بیرپالیدام، قوْل بوداغیم، کؤکوم، یارپاغیم
بیرسئودانین کانداریندا اکیلی‌یم من.

شاخ دورسام دا شومشاد بوْیلو جاوانلار تکین،
عؤمرون خزان تئللرینه بوکولویم من.
نه بیر علمی مقامیم وار دریندن درین،
وطن دردلی اؤز شعریمین وکیلی‌یم من.

تره‌زیمین ناخیشلاری گونشدن دورو،
نسیمی‌نین باش داشیینان چکیلی‌یم من.
کیپریکلریم یئر سوپوردو باخماقدان سنه،
گؤزلریمین گؤزوندکی شکیلی‌یم من.

شعریم سنده عطیر ساچدی، سنسیز ای باکی،
دئییردیم کی، دوْداقلاری تیکیلی‌یم من.

بیر وطنه ایکی وطن نئجه سیغیندی؟
نئجه دئییم بیر وطنده ایکیلی‌یم من.

قاراباغین شوخ چیگنینه قانسیزلار قوْنوب
دئسم یئری واردیر باشی سرکیلی‌یم من.
شاهه قالخان داغ بیچیملی ساحل بوْیونجا
لپه‌لرین گوموش رنگلی ککی‌یم من.

باکی دئدیم اؤگئی اوْلدوم دانمادیم بونو
من ترلانام باکیلی‌یام، باکیلی‌یام من.

۱۳۷۵

زامان و زمانه

باشیندا نورلو بیر تاج زمان کؤهلن آتیندا
دائییم چاپیر دورمادان عصرین چاتا ـ چاتیندا.
من اوْنو گؤرمه‌سم ده اوْنسوز گونوم گون اوْلماز
ایتگین دوشن چاغیمدان دریا غمیم دورولماز
گؤزه گؤرونمزسه ده اؤز گوجونه چاپیر اوْ،
سانکی بوتون وارلیغین منلیگینده تاپیر اوْ.
نه بیلسین کی، عؤمرونه زینت وئرن بشردی،
اوْنسوز زامان بیلینمز، نه ده یادا دوشردی.
نه بیلسین کی، دونیادا اؤلوم ندیر، اوْلوم نه،
گونش باتا، آی دوْغا وارا بیلمز فرقینه.
نه حسّی وار زامانین، نه ده کسگین قدرتی
او اؤتدوکجه دم توتور زمانه‌نین هئیبتی.
زامانه سیز زامان یوخ، زامانسیز دا زمانه،
نشانه سیز بیر اوْخ دا سیغا بیلمز کمانه.
اوْنلار دوْغولموش ائکیز
زمانه‌نین الینده اوْیونجاق اوْلموشوق بیز.

باخین ستارخانلارین میندیکلری سمنده

ایلان کیمی قیوریلان دیلیمده کی کمنده.
گؤرون حیدر بابانین باشینداکی چلنگی،
دیلیمیزین زینتی شعریمیزین نهنگی،
انسانلارین طالعی خصلتیندن سئچیلدی
دوْللار ایله اؤلچولوب، دوْللار ایله بیچیلدی.
تئلین زمانه هؤرموش، جلوداری زر ـ گوموش،
عدالته دوْن بیچیر هر اجلاسدا مین گؤروش.
زمانه کؤهلن آتدیر، اوْنو مینن، چاپان کیم!
تندیرینده اوْد سالیب، چؤره گینی یاپان کیم.
یوْخسا بیر سفینه‌دیر گؤی سولاردا سوزور تک
سکانداری گئییملی اللرینده آغ الجک.
یوْخسا منیم تک یئرین، گؤیون یئددی قاتیندا،
نه اولدوزو، نه بختی، چاپیر نالسیز آتیندا
عؤمر ائده بیلمه‌سم ده زمانه‌سیز، زامانسیز،
من اوْنلاری یاریشدا اؤته‌جه‌یم گمانسیز.
مهاری اللریمده، گوجوم بال ـ پریمده،
یانیلماغی دفن ائدم اؤز اؤتن ایللریمده.

۱۳۷۵

سؤکون چپرلری، چاپین داغلاری

یئنه باکی‌دایام، یئنه شادام من،
سئوینجیم کؤنلومون کؤهلن آتیندا.
بوْیلو بولودلارین گورشادی‌یام من،
بیر سئلم عؤمرومون چاتا ـ چاتیندا.

ای باکی! کیم بیلر قدرینی من تک،
سنسیز بو دونیایا غنیمم، غنیم
دونن دامنیندن توتدوغوم اتک،
بو گونکو قلمیم، شعریمدیر منیم.

آرازدا بیتمیشم کؤکوم دریندە،
بوْی آتیب اؤز باکیم، تبریزیم دئییب.
توْرپاغین آلتیندا بیری ـ بیریندە،
اوستونده هر بیری باشقا دوْن گئییب

ایکیلیک داش ایله داشلاندیم ائرکن،
داش آتان گؤزلره غنیم گؤروندوم.
خیانت اوْخونا توشلاندیم ائرکن،

تام ایدیم قوزئیه، گونئی‌یه دؤندوم.

آنام گیلئیلندی آشین دوزوندان،
قوْنشوسو اوْتایدان دادینا یئتدی.
بابامین دوشمد الیندن کوْتان،
زمیسی اوْتایلی، بوتایلی بیتدی.

سؤکون چپرلری، چاپین داغلاری!
تبریزدن باخاندا باکی گؤرونسون.
آدی‌بیر، سانی‌بیر، اوْجاغی بیرکن،
نئچین گؤزوموزه ایکی گؤرونسون.

یاخین پاسپورتلاری، یوْللار گودلسین،
شوشادان، گنجه‌دن خوْیا، مرندە.
نئچین آستارادا قلبیمی دلسین،
ضابطلر اؤنومده سینه گرندە.

نسیمی سوْیلویام، هایدا ـ هارایدا،
شیمشک کیمی چاخام، یئل کیمی أسم.
بیر عؤمور ایسترم آزاد بو تایدان،
اوْ تایدا کپه‌زین تئلینی هؤرسم.

شاعرلر سوساندا، قلملر کوسر،
گؤلسوز دورنالارا یئتیملیک قالار.
ای الهام طبعیمه قیلماسان نظر،
نه گوللم، نه ده کی، باشیم دیک قالار.

۱۳۷۶

قاراباغ مارشی

بو ظفر مارشیدیر، شعریمدیر منیم!
طبعی شعریمده‌کی سئحریمدیر منیم،
کینلی قانسیزلارا قهریمدیر منیم،
آخی سن نورلو تاجیمسان قاراباغ.
درمانیمسان، علاجیمسان قاراباغ.

آیادیقجا یادی سنگر بؤیو سن،
گلدی امدادینا اؤولادی وطن،
ظفرینله باشین اوستونده‌کی چن،
چکیلر، بیر ده گولرسن قاراباغ.
سنده‌کی قدرته احسن قاراباغ.

سنی تاریخ یاشادیبدیر، یاشادار،
توتسا دا یاد، باشین اوستونده قرار،
وطن اؤز اؤغلونو دارگونده آرار،
ایندی باخ اؤز کشیگیمدیر قاراباغ.
ایستی قوْینون بئشیگیمدیر قاراباغ.

قاراباغسیز نه‌چی‌یم من، دئی کیمم،
من اؤنون دردین آنان بیر حکیمم،
دردلی‌یم اؤز کؤکوم اوستونده سیمم،

یاران اؤز دوْغما یارامدیر قاراباغ.
یاراسیز سؤیله هارامدیر قاراباغ.

آذریستان سسینه سسدی سنین،
گؤز دیکن مولکونه ناکسدی سنین،
دؤیوشون حقدی، مقدّسدی سنین،
دئمه حققین اوزو گولمز قاراباغ.
اینجه‌لر، آمما اوزولمز قاراباغ.

گون گلر داغلارینی من گزه‌رم
داغینیق تئللرینه گول دؤزه‌رم
هر بلا سمتینه گئتسم دؤزه‌رم
دؤزمه‌رم فرقتینه آی قاراباغ.
یوْخدور عالمده سنه تای قاراباغ.

اوْغلونام گلمه‌سه داییم سوْراغین،
باشینا یان قوْیا بیلمز پاپی‌غین،
اوزولرسه دوْداغیمدان دوْداغین،
هارا دؤننم قارا اوزله قاراباغ.
گوْرا دؤننم قارا اوزله قاراباغ.

خزریمده قیزاران دان باکی‌دیر،
جانینا جان، قانینا قان باکی‌دیر،
بو دؤیوشلرده کوْماندان باکی‌دیر،
اوْ، یانان حق اوجاغیندیر قاراباغ.
مشعلیندیر، چیراغیندیر قاراباغ.
۱۳۷۴

کهنه و تازا ایزلریم

کؤکوم یئرده، اوْجاغیم گور، کؤلگم دیواردا،
عمان درین سایمازیانا سوزور یئلکنیم.
قودوردوقجا بؤز لپه‌لر بو گون سولاردا،
دالغالارا دوْداغینی بوزور یئلکه‌نیم.

باکی دئدیم، هارای چکدیم، دؤزه‌نمدیم من،
آرازیانی چیرلرین گؤزونده ایتدی.
عؤمروم بؤیو بزنمدیم، دوزنمدیم من،
حسرتیمی کیملر دویدو کیملر ائشیتدی.

گناه دئدیم آرازدادیر، آرازدا ایندی.
بانیلمیشدیم خیالیمدا اؤز ادراکیملا.
آراز گولدو... آرزوم یاشیل دوْنون گئیندی،
وصالدایام... نازلانیرام دوْغما باکیملا.

آیریلاندا اوْن دؤرت یاشیم، قاییندانداَ من،
یئتمیشیمده باکیدایام ساحل بؤیونجا،
مات قالمیشام، خوش گلمیسن، سالام سسیندن،

گول سپیلیر کوچه‌لره باشیمدان اوجا.

دئدیم ندیر، بو چال ـ چاغیر، ندیر بو صحنه
خزر گؤلدو: بو شنلیین سرّی دریندیر.
چیچک سپن، آلقیش دئین، سنین اوْ کؤهنه ـ
باکیداکی قریبسه‌میش لپیرلریندیر.

آه، اؤره‌گیم چیرپینما گل دینله ماراقلا
خجله‌تیمدن اوزوم قارا، اسیر دیزلریم
سانیرام کی، بو دبدبه، بو طمطراقلا،
ایندی منه طعنه وورور آیاق ایزلریم.

آمان کؤنول یانیلمیسان، آییلمیسان گئج،
عؤمرون اؤتوب دؤیوشلرده هایدا، هارایدا.
ازل گوندن باکی دئدین دوشونمدین هئچ،
آیاغیندان قوْپان ایزلر قالیب اوْ تایدا.

چن دوْمانا، دومان چنه دؤنسه بو دمده،
یوْلون آزماز یواسینا دؤنن قارانقوش.
اؤز باکیمدا یئره دوشن کؤلگه‌لریم ده،
بو گون گلیب گؤزلریمین اؤنونده دورموش.

بو شنلیکده غم کؤینه‌گین آگنیندن سؤیون،
کؤنول وئریب نغده‌له‌شن سازا ایزلریم.
ساحل بؤیو قوجاقلاشیب اوْلسون قول ـ بویون،
منیم کؤهنه ایزلریمله، تازا ایزلریم.

۱۳۷۳

بولاق باشیندا گؤروش

اژدها یوخوسوندان اؤیانمیشدی. سونبوللر بؤینو چیگنینده، اؤراقلار ساری کولشلرله دالاشاندا اؤن بئش یاشیمدا، اوزاق سئحیرلی یؤللاردان تؤرپاغی بیر، داشی بیر وطندن، وطنه گلدیم.

سئحیرلی دئدیم، آخی اؤ زامانلار آرازین گؤزلری یاشلی ایدی... بودور کندیمیز! سانکی دهشتلی زلزله‌دن اؤیانمیش گؤزلرینی اؤغوردو.

اوچوق کالاوالارین دیوارلاری آللاه درگاهینا اوزانان قوللار کیمی... آه... رؤیاسیندا غرق اؤلدوغوم کندیمیز بودورمو؟

قلبیمده صاباحکی گؤرمدیگیم گونلری اؤلچوب بیچیردیم.

گونون بو آنیندا گوللو چادرایا بؤرونموش بیر صنم اؤنومده دایاندی.

ـ سالام خوش گلیبسن!

باخیشلاریندان قؤپان شراره‌لر گؤزلریمدن قلبیمه آخدی.

ـ سیز کیمسینیز؟

ـ تلسمه دئییب گئتدی.

آردینجا باخا ـ باخا خرابه‌لر کونجونده حئیران ـ سرگردان قالدیم.

آه یانیلما کؤنول! لعل خراب‌سیز، گنج ویرانه سیز اؤلماز. او گوندن سئویشدیک، اؤ منیم کؤلگم اؤلدو، من ده اؤنون.

اوزاق سئحیرلی یؤلیردان تؤرپاغی بیر، داشی بیر وطندن وطنه گلدیم.

دنسیزلیکدن اوچوب گئدن قارانقوشلار قاییتدیلار.

بولاق باشیندا قیزلارین قهقهه‌سی، اؤردان اوزانیب گلن جیغیرلار سئیرانگاهیم اؤلدو.

آه... اؤزودور، اؤ منی گؤرجک آغیر سوکوزه‌سینین آلتیندا، چاتیلمیش قاشلاری اؤینادی. اللریم چیگنینده‌کی سوکوزه‌سینه طرف اوزاندی.

ـ یوخ، بولاق باشی، سوکوزه‌سی قیزلارا یاراشار دئدی!

ـ یؤخسا یئنه تلسمه دئییرسن؟

غریبسه‌میش گؤزلری دؤلوخسوندو، دؤداقلاری غنچه‌لندی.

ـ من ده تله‌سیرم دئدی.

گؤیده سازاقدان دیزلرینی قوجاقلایان اولدوزلار تیتره‌شیردی... گئجه یاری... آیاق هنیرتیسی... حیه‌طین اورتاسیندا بیر کؤلگه... هاوانی عطیر بوروموشدو.

۱۳۷۶

سن اوْلماسایدین

قوجامان ادیب، شاعر یحیی شیدایا اتحاف

اوْتن چاغلارینی ائیله‌دیکجه یاد،
جاوانلیق دملرین یادیما دوشدو.
چوخ شادام وصفینده سنین ای استاد،
شعر بسته‌له‌مک آدیما دوشدو.

اوْ زامان گنج ایدین، چینارسان ایندی،
اوْز کؤکو اوستونده بیتن سارالماز.
اوْ زامان کؤز ایدین، یانارسان ایندی،
قوردوغون اوْجاغی بوران، قیش آلماز.

اونوتدوم توّلد گونونده دردی،
طالعین، اوغورلو، گؤزلرین آیدین.
شعیر صعنتیمیز قاراگئیردی،
دوْغروسو آی استاد! سن اوْلماسایدین.

نه ساغا بورولدون، نه سوْلا دؤندون،
یاشادین عؤمرونو شعیرله، سؤزله.

عهدینله غبارا، توْزا بوروندون،
یاندین دیلیمیزه سن گولر اوزله.

شعیرله اوْیاندین، شعیرله گولدون،
آلتیندا کیشنه‌ین کَهَرین اوْلدو.
دیلیمی زار گؤردون یاندین توْکولدون،
قلبینی گؤینه‌دن کدرین اوْلدو.

شعیر ترانه‌دیر، بورونمز غمه،
هر شعرین اوْز عطری، اوْز سئوداسی وار.
دونیایا مین شیدا گلیبدیر دئمه،
بیزیم سؤز مولکونون اوْز شیداسی وار.

۱۳۷۳

قارغانین حکایه‌سی

باخدی یوواسینا چینار باشیندا،
سیخیلدی اوره‌گی بالا قارغانین.
غم ـ کدر اۊینادی هر باخیشیندا،
آز قالدی گۊزلری دۊلا قارغانین.

قالخدی سۊن بوداغا بۊیلاندی بیر آن،
یاشیل یاماجلارین حئیرانی اۊلدو.
جذب ائتدی قارغانی مجهول بیر مکان،
اۊزگه بیر دیارین کاروانی اۊلدو.

قار دئدی، اوجالدی سسی بیر گئجه
داغلارین مئهینه بوروندو قارغا
گاه قالخدی، گاه ائندی له‌لکلر اینجه
ائله بیل گۊیده ده سوروندو قارغا

آچدی نقابینی اوفوقلرده دان،
گونشین نورونا بۊیاندی چۊللر.
قارغانین تر آخدی قانادلاریندان،

بیر چای کنارینا قۊندو بیر ته‌هر.

شن باهار، گۊی چمن، چاغلایان سولار،
قازلار قاتار ـ قاتار خرامان گزیر.
قارغانین کۊنلونده گولدو آرزولار.
ـ بس نئچین بو قازلار مندن یان گزیر؟

بیر باخدی اۊزونه، بیر ده قازلارا.
ـ رنگیم ده بختیم تک قارادیر دئدی.
ندندیر قازلار آغ، قارغالار قارا؟
بو درددن اوره‌گیم یارادیر دئدی.

به‌یندی قازلارین دیل آهنگینی،
حسادت، ایچیندن یئدی قارغانی.
گۊرنده اۊنلارین دوم آغ رنگینی،
طبیعت قارغاییب دئدی، قارغانی.

قارغا هارای سالدی، قازلار لال تکین،
سوزدولر قارغانی حیرت ایچینده.
باخیشلار اۊینادی بیر خیال تکین،
قارغا آلۊولاندی حسرت ایچینده.

سۊیلدی: دیلینیز باهار کیمی شن،
بو چمن، بو گولشن یاراشیر سیزه.
من الهام آلدیقجا، شوخ رنگینیزدن،
دالغین باخیشلاریم داراشیر سیزه.

ایندی سیغینمیشام سیزه من، آنجاق،
سیخیر منلیگیمی یامان بو تکلیک.
بلکه ده بو قارا رنگیم اۏلسون آغ،
دیلیزه رنگیره اۏلوم من شریک.

یئنه قاتارلاندی قازلار بو آندا،
ناز ایله ساحلدن چیخدیلار دوزه.
دئدیلر: ایناتسان، ایناتماسان دا،
تای اۏلماز عیبه‌جر قارغادان بیزه.

اوغورسوز قالسا دا دینمدی قارغا،
قازلار قاققیلد.شیب سوزدو چمنده.
اۆز خیال آتیندان ائنمدی قارغا،
بو آجی محنته دۆزدو چمن ده.

او گوندن قازلارین یۏلوندان کنار،
قارغا چکیلمدی ایستر ـ ایستمز
دئدی: یۏردو منی آیری بوداقلار،
ای کؤنول ایندی ده چمنلرده گز.

اۆتوشدو چاغلاری شهرتده، شاندا،
ائلیندن، دیلیندن، دیلین آییردی.
قازلار شاققا چکیب قاققیلدایاندا،
قارغا قورپاغا تک قورولداییردی.

یازگئتدی، یای گلدی، توکندی یای دا،
تۏرپاغا پاییزین نفسی گلدی.

کولکلر اۏینادی چمنده، چایدا،
قازلارین کؤچمه‌یه هوسی گلدی.

گؤیلرده سیخ دومان چکیلدی بیردن،
سیلیندی قازلارین کؤنلوندن غبار.
قانادلار آچیلیب، بوکولدو بیردن،
گؤیده هاچالانیب قانادلاندیلار.

قی وورروب قارغا دا آچدی بال پر،
بو یئرسیز اوچوشا باخسا دا مات ـ مات.
او اوچدو قازلارین آردینجا یکسر،
قاتارا چاتمادی، چاتمادی هیهات.

باخدی آلتینداکی آنا تۏرپاغا،
دره‌لر ده لال‌دیر، تپه‌لر ده لال.
اۆز یوردون، اۆز ائلین تانیدی قارغا،
قۏندو دۏغولدوغو بوداغا در حال.

قارغالار داگلدی، بو بۏز چمنده،
دئدیلر:
ـ سن کیمسن، نه چیسن دانیش.
سؤیلدی:
ـ سیزده‌نم، قارغایام من ده،
بو ائله، بو یوردا تانیشام، تانیش.

گولوشدو قارغالار:
ـ بوائلین سنین،

ندندیر بیزیمله بو ایلکین گؤروش.
نه اؤزون بیزدنسن، نه دیلین سنین،
خوْشدور یاد ائتدیگین بوائلدن سوْروش.

یاد اؤلدو یوردوندا، دوْلاندی یالقیز،
اؤتن چاغلاریندان اوْکوْنلو خسته.
حاق ـ سای گؤرمدی، قالدی قرار سیز،
بیر گؤل کناریندا قوْندو داش اوسته.

قوْخوموش سولارا باخیب، چکدی آه،
ـ قلبیمی شاد ائدن دئدی نغمه‌دیر.
ایستدی «قار» دئسین، «قور» دئدی ناگاه
قورباغالار سودان بوْیلاندی بیر ـ بیر

قورباغالار بیر دم سوزدولر اوْنو،
دئدیلر:
ـ یئری وار سوْیله‌سن دوزون.
بیلک بو داستانین نه اوْلدوغونو.
دیلینیز دوْغمادیر، عجبسن اؤزون

قارغا لوْوغالاندی:
ـ اؤزومدن اوجادا دورماق الهامی،
یوْرسا دا جیسمیمی اؤزگردیشینده.
گؤزلدیر، باخدیقجا قوْی دئسین هامی،
بو قارغا اوستادیر قاز یئریشینده.

۱۳۶۵

یوْلچو یولداگرک

النمیشم، صافیم چیخیب الکدن،
کپه‌گیم یوْخ، نئجه دانیم ایلقاری.
یئتمیشیمی بو گون آلدیم فلکدن،
کولونگ وئرین منه چاپیم داغلاری.

یوْلچویام یوْلدایام بوران، قیش، شپه،
شبهه‌سیز اینامیم، لکه‌سیز آندیم.
زامانلا توش اوْلدوم اوْنونلا حربه،
زامانین اؤزوندن ائرکن اوْیاندیم.

باشقاکس دئییلم اؤزومدن آیری،
قی ورروب اوچماغا سئودیم اوجانی.
بیلمدیم، گؤرمدیم، گؤزومدن آیری،
ائللری، دونیانی، آذربایجانی.

آلنیم قیریش ـ قیریش قاشلاریم قیروْ،
توْرپاقدان گوج آلدیم ائله گوروندیم.
آتیمین نالیندان قیغیلجیم، آلوو ـ

چاخماسا ذیروه‌یه چاتماز کمندیم.

قورویار آیاغیم، الیم، دیزیم ده
اؤنونده دورماسام چاغلایان سئلین.
اؤزومون دئییلم، اوْلسام اؤزوم ده،
کدریم اؤزومون، سئوینجیم ائلین.

آرزوم دا چاغلاییر شلاله تکین،
اومیدیم سایریشان دان اولدوزومدور.
ایلقاریم الیمده پیاله تکین،
اوْ دا امانتیم، دادیم، دوزومدور.

چؤره‌گیم سوفرمده، مئییم کوزه‌مده،
قدحیم الیمده قالدی گلمدین.
سنینله اوز ـ اوزه گؤروشمه‌سم ده،
خزان ایللریمی چالدی گلمدین.

دونیانان آینینه دوْنو دار گلیب،
سئچه بیلمه‌سه ده آستاردان اوزون.
کؤهنه تازالانیب، تازا کؤهنه‌لیب،
زامانمی، مکانمی ایتیریب اؤزون.

یوْخ! دئمه شاعریم، سئلی هر داغین،
یازدا بولانماسا، یایدا دورولماز.
کؤهنه کاندارینداً یانان چیراغین،
نوروندان، کؤزوندن منه نور اوْلماز.

غواصیق اوزوروک توفانلاردا بیز،
آدیمیز دا بیردیر، یادیمیز دا بیر.
بیر آنا بطنیندن دوْغولدوق ائکیز،
اوْجاغیمیز دا بیر، یادیمیز دا بیر.

اوزدوک، من درینده، سنسه دایازدا
آدینا آد قوْندو آدیمیزین دا
چاپدیق سن دوماندا، منسه آیازدا،
نفسی چاتمادی آتیمیزین دا.

قارتالین وقاری، اؤز گؤرکمینده،
اوچدوقجا انسانا هیجان وئرر
اوْ توْرپاقدا اؤلمز، اجل دمینده،
اوجالار، اوجالار داغدا جان وئرر.

بو چؤللر، بو داغلار، قایالار بیزیم،
سورونمک انسانا یئرده عار گلر.
هایینا چاتماساق اؤز اؤلکه‌میزین،
دونیانین گؤیلری بیزه دار گلر.

شعیریم، قلمیم، قلینجدان اؤتگم،
بیری دیانتیم، بیری خصلتیم.
صاباح سؤرونمه‌سه آردیمجا کؤلگم،
اوْندا عفو ائیله‌سین منی حسرتیم.

۱۳۷۲

تاریخ یارادان قهرمان

فریدون ابراهیمی‌نین خاطره‌سینه

یئنه ده کؤنلومده چیرپینیر اورک،
آجی خاطره‌لر اؤتور یادیمدان.
جلاد! نه ظالیمسان یاخامدان ال‌چک،
نه‌لر چکمه‌ییبدیر الیندن انسان.

جلاد سؤیله‌سم ده، بابالاریم دا،
اؤندان گیلئیله‌نیب عؤمرو بؤیونجا:
قیریلسین قانادی، دئییبدیر هردن
عؤمروموز گؤرمدی خوْش گون دؤیونجا.

قهرمان یارادیر تاریخین الی،
اؤنونده قول کیمی باش آییر حیات.
اوجالیر گؤیلره مغرور هیکلی،
باشینا گول سپیر گؤیدن کائینات.

زامان، دؤلاندیقجا، اؤتدوکجه آیلار،
انسان قدرتیله نظامدان دوشور.
تاجلار پارچالانیر، اوچور سارایلار،

فرعونلار کؤهنه‌لیر، کلامدان دوشور.

کیمدیر اوْ قهرمان، هانی اوْ انسان؟
شاهلارین تختیله دوردو اوز ـ اوزه.
یوْخسا فریدوندور، شهید، قهرمان،
ایندی، اوْ دونیادان بوْیلانیر بیزه.

اؤزودور، یوردوموز آیربایجانین،
شرفلی، ناموسلو، اؤلمز بابکی.
اوْ بایراق ائیلدی اؤز پاک وجدانین،
گونشله یاناشی دوردو مسلکی.

قارداشیم فریدون! آند اوْلسون سنه،
یئنه ده بایراغین الیمیزده‌دیر.
آند اوْلسون سئودیگین دوْغما وطنه
آندیغین غلبه یئنه بیزده‌دیر.

اوْگون آسیلدیغین اوْ دار آغاجی،
سنین جلادینی گودور یاخیندان.
آرتیق اوچولوبدور باشیندان تاجی،
داها قالماییبدیر اوگوندن نشان.

قارداشیم قبریندن اوْیان بیر آنلیق،
باخ! وطن مولکونده بو دؤورانلارا.
نه شاه وار، نه سلطان، نه ده قارانلیق،
عشق اوْلسون سنین تک قهرمانلارا.

۱۳۵۹

فرقه‌میز

مشروطه تک انقلاب اریدیکجه شام کیمی
یئنه بهتان، یئنه داش قالاغیدیر فرقه‌میز
ائنیشلرده برکیمیش، یۆخوشلاردا وقارلی
بیر قۆجامان چینارین بوداغیدیر فرقه‌میز

من عاشیقم سسله‌نن، الیمده‌کی بو رباب،
سعادتین مارشیدیر، نه رؤیادیر، نه ده خواب،
بیر قهرمان ملتین اؤولادیدیر انقلاب،
انقلابین بۆکولمز دایاغیدیر فرقه‌میز.

انقلابین حوسنونه تۆخونماسین شر دئدیم،
الوان قانادلاریندان آیریلماسین پر دئدیم،
اوره‌گیمین باشیندا بالام کیمی بسله‌دیم،
اۆنا ایشیق، نور وئرن چراغیدیر فرقه‌میز.

من عاشیقم، شهرتیم بو ائللره بللی‌دیر،
صداقتیم گون کیمی نسیللره بللی‌دیر،
صداقتیم گون کیمی نسیللره بللی‌دیر،

بوائللرین حق دئین دۆداغیدیر فرقه‌میز.

بو سنگردن دۆیوشده، اۆ سنگره سورروندوم.
شاهلارین آددیمیندان قۆپان تۆزا بورروندوم،
انقلابدا سیناقدان چیخیب باشدا گۆروندوم،
بو یۆللارین دالغالی بایراغیدیر فرقه‌میز.

ایندی مقام باشیندا، ساغلار قۆلو چۆماقلی،
شعارلاری انقلاب اۆزو غربه آداخلی،
ظاهرده طمطراقلی، باطنده مین یاماقلی،
نقابلی وجدانلارین دوستاغیدیر فرقه‌میز.

من انقلاب سیرداشی، عۆمروم شکده، گوماندا،
«ساغلار» غربین اۆیناشی گزیر امن اماندا،
اولدوزلار قاتاریندان، صاباح شن آسماندا،
یازیلاجاق بو یوردون نۆراغیدیر فرقه‌میز.

بئلین بوکر شبهه‌سیز سسلننده هر کمان،
بوکولمه‌سه بللیدیر اۆخ آیریلماز کماندان،
صداقتیم اوجوندان من اۆلسام دا باغری قان،
باغریمداکی، لاله‌نین یاناغیدیر فرقه‌میز.

دومان کیمی فرقه‌لر گلیب، گئدیب، من وارام،
پروازلانیب کۆلکدن سامان کیمی، من وارام،
رویین‌تن دۆرانام، دۆران کیمی من وارام،
دئمه بئش گون عۆمرونون قۆناغیدیر فرقه‌میز.

ساغ قوْلوم قطع اوْلسا دا، غرّه‌لنمه سوْلوم وار،
سوْلوم وارسا بدنده بس دئمه‌لی قوْلوم وار،
من آل گونشدن دورو جهانشمول یوْلوم وار،
بو یوْللارین سوْنمه‌ین اوْجاغیدیر فرقه‌میز.

ایلدیریملار دم‌به‌دم باشیم اوسته چاخسا دا،
وارلیغیما افترا، بهتان داشی یاغسا دا،
سوْن نفسیم دوْداقدان قطره ـ قطره آخسا دا،
یوردوموزون نغمه‌کار دوْداغیدیر فرقه‌میز.

۱۳۶۴

عرب قانی

عصریمیز انقلاب عصری اوْلسا دا،
هله ده انسانلار قلینجدان کئچیر.
نسلیمیز عصیانلار نسلی اوْلسا دا،
باشینین اوستوندن مین دومان کئچیر.

بیرلیک شراره‌سی یانسایدی ائلده،
ظالیم اؤز گناهین قانلا یومازدی.
مظلوم اوْلماسایدی، مظلوم عملده،
ظالیمین قلینجی پاریلدامازدی.

لبنان اسرائیلین الینده یالقیز،
فلسطین چالخانیر قان چاناغیندا.
عربلر یاد اوْلوب، اوْتور قیش، پاییز،
یادگزیر عربین اؤز توْرپاغیندا.

ای عرب! وطنی دینله بیر داها،
ائللرین یاراسی ساچاق ـ ساچاقدیر.
لبنانین قاپیسین آچان اژدها،

سنین ده قاپیندان بوْیلاناجاقدیر.

ای عرب! امریکا غضبده، کینده،
دئمه‌یین بو بلا فلکدن گلیر.
جاوانلارین قانی قدحلرینده،
کؤرپه‌لرین سسی بلکدن گلیر.

آفریقا، آسیا سس وئریر سیزه،
بس قانی قانیندان عربلر هانی؟
آمریکا، آروپا سس وئریر سیزه،
بس جانی، جانیندان عربلر هانی؟

مظلوم کلمه‌سینه قونماییر قوشوم،
قوی اثللر قیناییر، قیناسین منی.
ای عرب دردینه داغلاریم، داشیم
یاسلی‌دیر گؤینه‌دیر بویاسین منی.

عربین غیرتی ضرب‌المثل‌دیر،
بس نئچین یادلارین گزیر اوْیاندا.
دؤرانین صاباحکی حؤکمو گؤزلدیر،
سن اؤز طالعینله بارشیماسان دا.

اجدادین سوْن قوْطدو بوت‌پرستلیگه،
دئدیلر سجده‌یه بوت‌لر یاراشماز.
بیلیرم ایندی ده، بیلیرسن یئنه
عربین روحونا کدر یاراشماز
کیمسه اؤزقینینا چکیلیب دئدی،

منه دَیمه‌ین قورد یاشاسین مین ایل.
آمما بیلمدی کی، قوردون خصلتی،
رحمت قانونونا اویوشان دئییل.

فلسطین گؤز دیکیب سنه ایناملا،
اوْنسوز نیل چایینا سولار دورولماز.
بوْغازدان یوخاری چیخان کلاملا،
زامانین نبضینی اوْخوماق اوْلماز.

حربین مقدسدیر، سنین ای عرب
توفنگین ناموسون اؤز شرفیندیر
سنی زیروه‌لره قالدیران، غضب
سنین اؤز دیله‌گین، دوز هدفیندیر

دوشمنین، منیم ده دوشمنیمدیر بیل
دیلیمیز آیریسا، اوْجاغیمیز بیر
قوْی انسان جیلدینه گیرن اسرائیل
بیلسین دونیا بئله گئتمه‌یه جکدیر

بیز شاهین دفنینه فرمان یازاندا.
قانلی دؤیوشلرده سینانمیشام من،
سن اؤز ارادنه اینانماسان دا،
سنین قدرتینه اینانمیشام من.

۱۳۶۱

آلتی قارداش

دوْلانیر اؤلکه‌لری شهرتی ایرانیمیزین.
انقلاب آدلی اولو نهضتی ایرانیمیزین.

سیندیریب نعره چکن دالغالارین شهپرینی،
سانجمیشام سینه‌مه پارلاق ظفرین اخترینی،
تیتره‌دیب انقلابیم دونیامیزین محورینی،
یئنه هر یانداگئدیر صحبتی ایرانیمیزین.
دونیانی واله ائدیب ملتی ایرانیمیزین.

آذری، فارس، عرب با هم اوْلوب سنگریمیز،
آلنیمیزدان بیر آخیب، چشمه کیمی قان ـ تریمیز،
ترکمن، کرد، بلوچدان یارانیب لشگریمیز،
آلتی قارداشدی بیزیم همتی ایرانیمیزین.
آلتی سیرداشدی بیزیم غیرتی ایرانیمیزین.

آریامهرین یاپیشیب تاخت ـ تاجیندان ائلیمیز،
سیلکینیب چیخدی یازا باج ـ خراجیندان ائلیمیز،
ذؤوق آلیر گؤیده اوچان هر توراجیندان ائلیمیز،
جانلی سینفونیادیر نغمه‌سی ایرانیمیزین.
نغمه‌سیندن دوْغولوب گور سسی ایرانیمیزین.

آلتی قارداش غلافیندان چیخاریب خنجرینی،
قوْیدو تابوتا قارا پهلوینین پیکرینی،
دارایير سئوگیلیسی انقلابین تئللرینی،

یانیر آزادلیغینین مشعلی ایرانیمیزین.
آلتی قارداش یعنی شش گوشه‌لی ایرانیمیزین.

آلتی قارداش دوْغولوب دوْغما ایگید شیر آنادان،
هامی قارداش کیمی، لای ـ لای ائشیدیب بیر آنادان،
غملی گونلرده دئیین، کیم دوْنه جکدیر آنادان،
آنامیزدان ساریدیر عصیانی ایرانیمیزین،
قانلی یوْللاردا گئدیر کاروانی ایرانیمیزین.

من ده قارداش سایيلان آلتیلاریندان بیری‌یم،
آذرستاندی ائلیم، بس دئمه‌لی آذری‌یم،
قوی ائشیتسین بو جهان هر نه قدر من دیری‌یم،
قوْیمارام اسکیک اوْلا بیر توکو ایرانیمیزین.
قلبیمیزدن قان آلیبدیر کؤکو ایرانیمیزین.

یئددی باش، یئددی جانی اوْلسا دا اولسون یاغینین،
قدرتیمدن سارایيب، رنگی قاچیب بایراغینین،
بو خطر شیپورودور غربه، وطن توپراغینین،
دالدادیر سوْن یوروشو، حمله‌سی ایرانیمیزین.
نقطه‌سیزدیر هله بو جمله‌سی ایرانیمیزین.

مغرور اوْلدون یئنه ترلان، هله چوْخدور ایشیمیز،
هله ده قان دیله‌ییر وارلیغیمیز، گردیشیمیز،
وحدتیندن بو ائلین اوْلماسا بیر آرتئشیمیز،
گؤله‌جک انقلابین دوشمنی ایرانیمیزین
اَیه‌جک باش سولارا یئلکنی ایرانیمیزین
۱۳۵۹

وطن جمعیّتی

آنا یوردون بوداقلاری چینار ـ چینار،
بیر آغریدان سیلکه‌لندی یارپاقلاری.
سپه‌لندی اوزاقلارا دیار ـ دیار،
آنا یوردون گؤزلرینده غم غباری.

بالام دئیه حزین ـ حزین گلدی دیله،
کؤنلونده آه، آلنیندا تر گیله ـ گیله.
سن آنانین قلبینده‌کی نیسگیله باخ،
او گون کؤرپه وطن دوْغدو آنا توْرپاق،
آدی «وطن جمعیّتی»
قلبینده قان محبتی.
یاراقلاندی، داراقلاندی کؤرپه وطن.
اوزاقلاری یاخین ساندی کؤرپه وطن.
دوْلاندیقجا هر اقلیمده جار چکدی اوْ
نفسینده هر نه گوجو وار، چکدی اوْ:

ـ سیز ای وطن ـ وطن دئیه اسنلریم
غربت ائلده طالعیندن کوسنلریم.

آلنیزداکی قیریشیقلار شیریم ـ شیریم
باشینیزدان اؤتوب کئچن هر ایلدیریم
من بیلیرم، من بیلیرم ندندیر اوْ،
دئمه بو درد بو گون صاباح اؤتندیر اوْ.
گتیرمیشم سحریمین عطرین سیزه،
گؤی گؤلومون، خزریمین عطرین سیزه،
آچ قلبینی واراق ـ واراق دانیش گولوم،
گل، یانیمدا دایان سؤلدوش، ساغدیش گولوم،
«اودلار یوردو» نور قانادلی گؤیرچیندیر،
باهار گؤزلو، سحر اوزلو اؤز ائلچیمدیر.

***

یئنه یاخدی نیسگیللریم یامان منی،
وطنیمدن ـ وطنیمه زامان منی،
آتدی، مندن آیری دوشدو باکیم منیم،
باکیم منیم، کؤکوم منیم، ایلکیم منیم:
ـ سن شعریمه دایاق اوْلدون عملینله،
بئشیگیمده ییرغالاندیم اؤز الینله.

گل آدیمی دیدارینا یازدیر باکی،
اللی ایللیک هجران مگر آزدیر باکی؟
حسرتینده من اسمیشم آسیم ـ آسیم،
دانیش وطن، سندن سوْنرا کیمدیر کسیم.
آلنیمداکی تریم سنین،
شعریمدکی پریم سنین،
چوخ دئمیشم اؤز ـ اؤزومه:
ـ گرک دؤزم هر دؤزومه
وطن مگر دانارمنی؟

گؤیده بولود قالاق ـ قالاق،
طبیعتین حسنونه باخ،
فصیللرین قان قارلاشی،
باهار گلیر بیزه قوناق.

باهار گلیر، یئر آییلیر،
جانیمیزا جان یاییلیر،
تاجی قبره قویان گوندن
ائللریمیز ائل سایلیر.
دوستلار آچین پنجره‌نی،
گزک داغی، هر دره‌نی،
سیز اؤ یاندان، بیز بو یاندان،
سئیر ائدک بو منظره‌نی.

باهار گلیر، تؤرپاق گولور،
اولدوزلاردان نور تؤکولور،
اوفوقلرده نارین ـ نارین،
آل قیرمیزی دان سؤکولور.

باهار گلیر هر گوشه‌ده،
جلالدین عؤمرو شیشه‌ده،
شادلیغیندان سروه دؤنوب
بوینو بوکوک بنفشه ده

گونو ـ گوندن اوجالمیشام،
شاه باشیندان تاج آلمیشام،
یوز ایل عؤمور آزدیر سنه
شاعر دئمه قوجالمیشام.

۱۳۵۹

گلمیشم

سالام دؤغما وطن، سالام ای باکی،
دئمه حضورونا نئجه گلمیشم.
علوی خاطره‌لر ساریب قلبیمی،
سانکی زیارته حجّه گلمیشم.

گؤروشدوک، ویراندیم، آبادام ایندی،
قی ووران قارتالا قانادام ایندی،
یؤللار اسیریدیم، آزادام ایندی
اوغروندا عؤمرومو خرجه گلمیشم

حسرتیم قؤجالدی، سنسیز گولمدیم،
شکلینی گؤزومدن بیر آن سیلمدیم،
دانین دؤغماغینا دؤزه بیلمدیم،
آیلی بیر آخشامدا، گئجه گلمیشم.

گنج ایدیم آیریلدیق، نه‌یدی علاجیم،
زای اؤلدو اریشیم، سؤلدو آرخاجیم،
باشیمدان دوشسه ده جاوانلیق تاجیم،
ایندی شؤوقون ایله گوجه گلمیشم.

زامان ایللریمه، کؤلگه سالسا دا،
منلیگیمی بؤشا، برکه سالسا دا،
عؤمرون یئتمیشینده تنگه سالسا دا،

دئمه قوجاغینا دینجه گلمیشم.

اۇزون شانه چکدین قیوریم ساچیما،
خزرین سویونداد تۆکدون اۇوجوما،
ایندی اۇنونده‌یم... اۇتن بورجوما،
باش اَییب قیمته، اَرجه گلمیشم.

طالعیمیز آجی، عۆمروموز گوده،
حاق ـ سای دئمه‌یه، امدیگیم سوده،
وئردیگین الهاما، پنده، اۇیوده،
قوشلارین سسیندن اۇنجه گلمیشم.

بیلیرم دردلی‌سن، بیلمه‌سم هئچم،
گلمیشم دردینی یاراندان سئچم،
قاراباغ دوزونده، سنگردن کئچم،
دئییم وطنیمده وئجه گلمیشم.دص

گؤرورم حوسنونه قۇنوبدور کدر،
گلمیشم من ده بیر فدایی عسگر،
قلمیم زیروه‌لر، جۆوهریم خزر،
سانما کۆمه‌گینه تکجه گلمیشم.

صیادام آتماغا تۆروم وار هله،
چینارام بوداغیم، باریم وار هله،
ترلانام آتشیم، ناریم وار هله،
اوغروندا عۆمرومو خرجه گلمیشم.

۱۳۷۱

شاپور بختیارا

خارجده ائتدیگی نطق مناسبتله

اۇنداکی، طغیان ائلدی انقلاب،
دوشدو شاهین هئیکلینه پیچ ـ تاب،
چولغالادی سلطنتی اضطراب،
سؤیلدی امدادیما گل بختیار.
سسله‌دی فریادیما گل بختیار.

اۇیدون الین ممرضانین سن همان،
بنده‌لیگی وئرمک اوچون امتحان،
تا عموسامدان آلاسان بیر نشان،
کارتره قویروق بولادین بختیار.
ایت کیمی واختسیز اولادین بختیار.

آلدین اله قامچینی، میندین آتا،
دربارین آچدین قاپیسین تای‌باتا،
خالقی ساتیب ائتمک اوچون کودتا،
گؤر نه پریشاندیر حالین بختیار.
ملّته روشندیر حالین بختیار.

خالقیمیزین انقلابین دانلاما،
آمریکانی، انگلیسی یانلاما،
اۇز باشینا نطق ائله‌ییب بانلاما،
خالق اوچوروب تخت، تاجی بختیار.

یۆخدو سنه احتیاجی بختیار.

سیم و زر ایله قالادین خورجونو،
قاچدین ایراندان، گتیر، وئر بۆرجونو،
ملت ایران اۆخویوب اۆوجونو،
نقشه لرین توتمادی باش بختیار.
اۆلدو شاهین حیله‌سی فاش بختیار.

قۆزادی باش ائل غضبیندن کولک،
ترسینه دۆوران ائله‌ییردی فلک،
ایستدی شاه ملته گلسین کلک،

وئردین اۆنا قول ـ قرار بختیار.
معرکه‌دن ائتدی فرار بختیار.

سن رۆلونو اوینادین آرتیست کیمی،
چم ـ خم آتان عشوه‌لی بیر قیز کیمی،
دالدادا اَن قۆرخولو ایبلیس کیمی،
اۆلمادی بختین سنه یار بختیار.
چونکی اۆیانمیش بو دیار بختیار.

خۆشدو یئرین ایندی سنه خارجه،
قۆرخولو رۆیا گۆروسن هر گئجه،
نقشه چکیرسن ایرانا گیزلیجه،
پاه... حیان اۆلسون آکیشی بختیار.
یادلارا وئردین اۆپوشو بختیار.
۱۳۵۸

صمد دیریدیر

دیکیلیب گۆزلریم سۆنسوز یۆللارا،
باخیرام ایلان تک دۆلانیر گئدیر.
آخیری دیرماشیر قایالیقلارا،
باشیندا بولودلار قالانیر، گئدیر.
الینده یۆلچونون دمیر بیر عصا،
داغلارا بۆیلانیر، دایانیر، گئدیر.
باخیر یاماجلارا، اوچوروملارا،
غضبی قلبینده اۆیانیر گئدیر.
خیالی شاهلارین قانونلارینین،
غبارلی رنگینه بویانیر گئدیر.
آخیری بیر یانا چیخمایان یۆلون،
عئیبه‌جر دونیاسین هی آنیر گئدیر.
کۆللوک کنارینداگۆزو دوشنده ـ
«اولدوزا»، «یاشارا» اوتانیر گئدیر.
محروملار قاپیسین آچاندا هر گون،
باشن چکیر هر ائوه بۆیلانیر گئدیر.

قارتال یوواسیندا قوزغون گۆرنده،

اوره‌گی مین یئردن دۆغرانیر گئدیر.
شاعر دانیش گؤرک کیمدیر بو یۆلچو!
قلبی ذرّه ـ ذرّه تالانیر گئدیر.
صمددیر، یۆللاری ایشیقلاندیران،
قارانلیق گئجه‌ده دۆلانیر گئدیر.
سانمایین صمد تک گؤرکملی انسان،
اؤلرکن تۆرپاغا قویلانیر گئدیر.
یوخ! صمد دیریدیر، اؤلمه‌ییب هله،
یۆلوموز، یۆلوندان جانلانیر گئدیر.
کاش آنام منی ده صمد دۆغایدی،
بو خیال قلبیمه جالانیر گئدیر.

۱۳۵۹

اوچابیلرسن

گؤرورم خیالین باتیبدیر یاسا،
آزغین دویغولارین گلمز قیاسا،
اللرین الیمده داراخلانماسا،
دئمه بویۆللاردان کئچه بیلرسن،

اؤزونون حؤکمو وار، هر آیین، ایلین،
بندینی سئل یووار آرخاسیز ائلین،
ارضی قاریشلا یۆخ، بین‌المللین،
پۆلاد آرشینیلا اؤلچه بیلرسن.

تاریخ بیر کتابدیر، گؤتور واراقلا،
دۆستونلا دوشمنی آییر ماراقلا،
اۆندا الینده‌کی آلماس اۆراقلا،
تیکانلی کۆللاری بیچه بیلرسن.

تاجلار پارچالاندی دۆغما ایراندا،
دانسان دا ایشیلتی وار آسماندا،
خالقین انقلابین قیام ساناندا،

گونشلی گوندوزو گئجه بیلرسن.

سنه اوْیونجاقمی گوْرونور زامان،
یوْللار آیریجیندا قالیبسان حئیران،
ترلان پروازینا دقّتله باخسان،
قارلی زیروه‌لرده اوچا بیلرسن.

۱۳۶۰

یازیم اوْلماسا

شعریم گله‌جگه قوْل ـ قاناد آچماز،
گونش تک لکه‌سیز اوزوم اوْلماسا.
بو ظفر مارشیندان سس چیخارمی هئچ،
عنادیم اوْلماسا، دؤزوم اوْلماسا.

انقلاب! امیدین، عصرین همدمی،
استقلال! کؤنلومون چاغلایان دمی،
آزادلیق! گون اوْلماز بیر جانان کیمی،
سیزینله بئش کلمه سؤزوم اوْلماسا.

انقلاب ظلمته، یاسا غنیمدیر
تاجلارا اوْد یاخان وطن منیمدیر،
وطنین بایراغی اوْز کفنیمدیر،
نئیلیرم بئش مئتر بئزیم اوْلماسا

ندیر افوقلرده آلیشیب، یانان؟
ـ اوْ خالقین رزمیدیر، یانیر دورمادان،
بو گونوم سحره جالانماز ایناݩ،

صاباحا زیللنن گؤزوم اؤلماسا.

استقلال! ـ بوزلاری اریدنده سن،
آزادلیق یوخودان اویانیر ائرکن.
گؤیرچین باخیشلی گؤزلرینیزدن،
نئجه الهام آلیم، یازیم اؤلماسا.

آزادلیق! ـ اؤغلونام، گل منی دینله،
نیازیم، باهاریم گلیر سنینله،
نئجه چاتیم سنه اؤز کؤهلنیمله،
میدانیم اؤلماسا، دوزوم اؤلماسا.

داغین زیروه‌سی‌دیر، ظفر نقطه‌سی،
هجنم وار اری‌بیر ظلمون عقده‌سی،
سؤنر منلیگیمده عؤمرومون سسی،
منیم اؤ نقطه‌ده ایزیم اؤلماسا.

یؤل اوزون، دؤلاشیق، دوشمن یاراقلی،
اؤتن گونلریمدن قلبیم یانیقلی،
چاتا بیله‌رممی، دمیر چاریقلی،
پولاددان آیاغیم، دیزیم اؤلماسا.

ترلانام کؤنلومو غم یؤرا بیلمز،
خیالیم سئوداداان یان دورا بیلمز،
نفرتیم دوشمنی یاندیرا بیلمز،
آلؤووم اؤلماسا، کؤزوم اؤلماسا.

۱۳۶۱

مشروطه سرکرده‌لری

ستارخانین مزاری اوسته

گئجه‌دیر، یئنه ده خیالدایام من.
دنیز تک دالغالی بیر حالدایام من.
الیمده قلمیم، اؤنومده دفتر،
اؤتور خاطره‌مدن بیر ـ بیر کلمه‌لر.
اورک ده، بیریاندان گلیب هیجانا،
باخیر اؤدلار یوردو آذربایجانا،
نئیله‌ییم اؤنومده ستارخان دورور،
گونشله یاناشی بیر انسان دورور.
اؤنونلا باشلانیر شعریمین آدی،
خالقیمین دیلینین لذتی، دادی.
بعضاً ده قلبیمده دوشونورم من،
ای کؤنول! الهام آل شعیر طبعیندن.
مشروطه شأنینه بیر داستان یارات،
اورک ده، وورمادان هی دئییر یارات.

بیر دسته گول باغلا سؤز اینجی‌سیندن،
ایگید انسانلارین بیرینجی‌سیندن.
یاد ائیله، هیکلی اوجالسین گؤیه،

یۏخسا اؤیونمه چۏخ شاعرم ـ دئیه.
مردادین اۏن دوردو عزیزدیر بیزه،
بو ونده فرعونلار چؤکوبدور دیزه.
بابام یۏنجا یئدی مشروطه آلدی،
آرزوسو، حسرتی گؤزونده قالدی.
تبریزین اۏ زامان تنگه‌لرینده،
قارانلیق بۏغولدو آل سحرینده.
«شجاع»نین قۏشونو اۏلدو تارومار
زامانین دم‌به‌دم آیری حؤکمو وار.
وکیللر سئچیلدی، قورولدو مجلیس،
مشروطه لباسین گئییندی ایبلیس.
یئنه کؤهنه حمام، کؤهنه تاس اۏلدو،
وکالت اوستونده باسا ـ باس اۏلدو.
یئنه شاهلار اۏلدو خالقا حؤکمران،
استبداد اوزونه آچیلدی دؤران.
گلین هارایيما دوشونجه‌لریم!
دوزولسون یان ـ یانا سؤز اینجی‌لریم.

گئدیرم سردارین مزاری اوسته،
آخی، اۏردا یاتیر اوکؤنلو خسته.
«ری»ده قوجاقلاییب ابدیتی،
بلکه الهام اۏلسون منه تربتی.
شهر ری یۏلوندا قالیب گؤزلریم،
گئدیرم، قدرته گلیب دیزلریم.
صاباح بایرام گونو، بوگون آخشامی.
شهیدلر قبرینده یاندیراق شامی.
هر مزار اوستونو آلیب قارانلیق

بیر قبرین باشیندا دوردوم بیر آنلیق
آختاریب سردارین تاپدیم مزارین،
ایستدیم کی، دئییم منم زوّارین.
گؤردوم آرامگاهدا بیر هنیرتی وار،
اوچ نفر قۏل ـ بۏیون اۏتوروب اۏنلار.
اۏرتادا شعله‌سی تیترک شام یانیر،
عؤمرو توستو کیمی گؤیه قۏزانیر،
نگران گؤزلرین آلیب غم ـ کدر،
هر اوچو جان دئییب، جان ائشیدیرلر.
من اؤز خیالیمدا دوشوندوم آنجاق:
ـ زوّاردیر، سردارا گلیبلر قۏناق.

باخارکن، قورودوم، قالدیم یئریمده
گؤردوم یانیلمیشام اؤز نظریمده
ـ ستارخان اؤزودور، باخدیقجا باخدیم،
حسرتله گؤز یاشیم آخدیقجا ـ باخدیم.
باقرخان سردارین اؤپور اوزوندن،
دوم ـ دورو گؤز یاشی آخیر گؤزوندن.
حیدر عموغلو دا پاپاق باشیندا،
هم کدر، هم سئوینج وار باخیشیندا.
یئریدیم ایره‌لی، باخدیلار منه،
سانکی گولومسه‌دی مین باهار منه.
ستارخان:
ـ آی بالا سن کیمسن؟ یاخین گل گؤرک،
یۏرغونسان، سینده چیرپینیر اورک.
سؤزلریم دَیمه‌سین خاطرینیزه،
خۏش اۏلار اؤزونو تانیتسان بیزه.

بو گؤروش ایللردن قالیب یادگار،
ییغیشار باشیما قدیمکی دوستلار
بو سالار، بو حیدر، بیلمک ایسته‌سن،

شاعر:

ـ اؤنلاری چؤخداندیر تانییرام من.
نه قدر خوشحالام زوّارام سیزه،
گرک آلقیش دئیه‌م اراده‌نیزه.
ـ ای سردار من سنین شاعر اؤغلونام،
منی ده سنگرده دؤغوبدور آنام.
ایسترم آدینا بیر داستان یازیم،
گوللری سؤلمایان گلستان یازیم.
«سعدی» بیر عماندیر، مگر من نه‌یم،
من اؤنون یانیندا کیچیک ذرّه‌یم.
گلدیم کنارینا، دئدیم تربتین،
الهامی یارانسین بو شعریّتین.
ایندی سیزینله‌یم، چؤخ دا خوشحالام

ستارخان:

قورو بیر تاختادیر شعیرسیز کلام.
شعیر جبهه‌لرین دؤیوش مارشیدیر،
اؤنسوز کئچن عؤمور مزار داشیدیر.
شاعر دردلریمی تازه‌لدین سن
تبریز صحنه‌لری اؤتور گؤزومدن
یئنه ده گلسه‌یدیم دونیایا بیر ده،
سالاردیم بیر داها شاهلاری درده.
نفرت تاج گزدیرن تاجدارلارا.

شاعر:

قوی موشتولوق وئریم بؤیوک سردارا.

ایندی نه شاه واردیر، نه سلطان، نه خان،
اؤنلار تاجلارینی آتیب باشیندان.
خالقین قدرتیندن دؤغان انقلاب،
گونشین گؤزوندن آچیبدیر نقاب.
اولدوزلار دوواغین آتیب اوزوندن.

حیدرعموغلو:

ـ یاخین گل، قارداشیم اؤپوم گؤزوندن.
گومولموش تؤرپاغا تاجلار دونیاسی،
اؤیانمیش یوخودان آجلار دونیاسی.
نه‌لر ائشیدیرم، اولو سرداریم،
آرزوموز گول آچیب منیم سالاریم.
آچیلدی آسیانین دروازالاری،
وار اؤلسون حریّت، دوستلوق ایلقاری.
گلین بو ظفره بیر مجلس قوراق،

باقرخان:

آزادلیق نغمه‌سین گؤیه قالدیراق.
بو بؤیوک مژده‌دیر بوتون خلقته،
شاهلار بیر انگلدیر بشریّته.
آه وطن، بیلیرم سن نه حالداسان،
یاراندیغین گوندن قالماقالداسان.
آه تبریز، نه قدر عزیزدیر آدین.
بؤغولموش هر زامان سنین فریادین
شاهسیز بو ایّامدا دؤران سنیندی،
قاپیلار اوزونه آچیلیب ایندی،
بیلیرم یؤللاریز تیکانلیدیر، من

ستارخان:

ـ بیزه تجربه‌دیر مشروطه‌میزدن

دئدیک قوْی اوچولسون کاخلار، سارایلار
دؤیوشدوک دوشمنله هفته‌لر، آیلار
قبلهٔ عالملر یوْخ اوْلسون دئدیک،
چؤرک عوضینه اوت ـ علف یئدیک
دایاندیق تئزارین، دوردوق اوْنونده
سالار دا، حیدر ده، مسیو دا، من ده
بیر ده یوردوموزون ایگید اَرلری.
قازاقلار الیندن آلدیق سنگری
مشروطه یازیلدی، مجلیس آچیلدی
دئدیک یوردوموزا شفق ساچیلدی
هیهات هدر اوْلدو وئردیگیمیز قان
یئنه شاهلار اوْلدو خالقا حؤکمران
بیر زامان دؤیوشدوم دوماندا، چنده،
تهران توک سالاردی آدیم گلنده.
شاعرلر چیخاریب بیزی یادیندان

حیدر عموغلو:

ـ ایندی ده تیتره‌ییر دوشمن، آدیندان.
حیات بیر عماندیر، ای اولو سردار،
اوْندا سکوت دا وار، تلاطم ده وار.
انسان باشدان باشا مبارزه‌دیر،
اوْنسوز اوجو سینیق بیر سرنیزه‌دیر.
نئیلر تک جانینا چیرپینان اورک،
اللر ال اوستونه قالانسین گرک.
دامجیسیز اومماگل هر دنیزدن،
مشروطه آلیندی بیرلیگیمیزدن
بو هنر، بو بیرلیک سنیندی سردار
بیر ده قارداشیمیز بو ایگید سالار.

اوْدور خالقیمیزین قهرمان اوغلو،

باقرخان:

ـ شکسته نفسیلیک ائدیر عموغلو.
انقلاب قوْینوندا بوْی آتدین ازل،
دؤیوشده، دؤیوشلر یاراتدین ازل.
تبریزین یایینا توْزا بوروندون.
قیشیندا قیرووا، بوزا بوروندون.
ائل اوچون یاشادین، شعارین وطن،
فقط بو درد ایدی سنی گؤینه‌دن.
اوْ زامان تاجلارا بسله‌دیگین کین،
عکس اوْلدو شعله‌سی گؤزونده ارکین.
هر دفعه جبهه‌ده سنده‌کی تدبیر،
بیزی معرکه‌دن قورتاردی بیر ـ بیر.
تاریخ سجده قیلیر مرد انسانلارا،

شاعر:

ـ عشق اوْلسون تاریخی یارادانلارا.
باخین اوفوقده‌کی آیین رنگینه.
گونشدن آلدیغی پایین رنگینه،
اوچ مین ایل توْرپاقدا سورونن انسان،
چیخیبدیر شاهلارین غم لباسیندان
آچیلیب آسیانین دروازالاری،
اسیر آمریکادا ماتم روزگاری.
قوْجا آفریقا دا چاتیب قاشینی،
چالیر «آغالارا» اوْلوم مارشینی.
ای، سردار! دَگیشیب گؤردوگون جهان،
توتموشوق سیز گئدن یوْلون قوْلوندان.
گئدیریک ایره‌لی، آییق، قلبی شاد،

گله‌جک نسلیمیز یاشاسین آزاد.
ای سردار! دانیشین اؤلسا احیانا،
سؤزوندن سؤووندان آذربایجانا.
بویورون! یؤرسام دا بو ایّام سیزی
ستارخان:
ـ شاعر سئویندیردین بو آخشام بیزی
ای اؤغول قولاق وئر قؤی دئییم باری،
بیزیم مشروطه‌ده گئدن یؤللاری.
سیز باشا ووردونوز مین بیر هنرله،
اوز ـ اوزه گلدینیز آیدین سحرله.
پاقونلو شاهلارا وورولان یارا،
ضربه‌دیر دونیادا تاجدارلارا.
سلطانلار نامینه سؤز گئدن زامان،
اؤنلارا نفرتیم اؤتور یادیمدان.
آمما اوره‌گیمده بیر مطلبیم وار،
بیزه دؤیوشلرده اؤلوب آشکار.
سؤنسه ده چیراغی تاجین ایراندا،
سانماین پارلاییب گون آسماندا.
هله دوشمن صفی قاتار ـ قاتاردیر،
حیله‌سی، تزویری، مین دؤنو واردیر.
سئللر منلیگینی تاپار دنیزده،
سیزین ده ظفریز بیر لیگینیزده.
شاعر دان اولدوزو اوزقدان باخیر،
بیر درد وارلیغیمی یاندیریب یاخیر.
قؤی دئییم سؤزومو، آچیلیر سحر،
بیر آزدان یوخودان اؤیانار ائللر.
ازلدن بو اؤلوب عهدیم، ایلقاریم،

تبریزده قازیلسین منیم مزاریم.
اؤرادان هئی باخیم قاراداغا من،
افسوس کی، بو آرزوم چیخدی الیمدن،
گؤزلریم غربتده، یؤللاردا قالدی،
حسرتیم دومانا گؤیه اوجالدی.
دوغرودور بورا دا وطندیر منه،
آمما ری چاتارمی تبریز عطرینه.
خواهشیم ده بودور قؤی دئییم سانا،
اگر گئدن اؤلسا آذربایجانا.
تبریز تورپاغیندان بیر اووج ایسته،
گتیریب سپ‌گینن قبریمین اوسته
قاراداغ عطرینی آلیم من اؤندان
دئییم یاشا وطن ای آذربایجان

۱۳۵۸

سنگریمیز وار...

دؤردونجو ایله قوْیدو قدم قانلی دؤیوشلر،
واردیر هله ده اوستوموزه کینلی یوروشلر،
غفلتده یاتیب، بیلمدی بو قان تؤره‌میشلر،
داش قلبینه سانجیلماغا مین نشتریمیز وار.
خالق آدلی بیزیم سئوگیلیمیز، کشوریمیزوار.

یئلکن کیمی بختیم آسیلیب ساحیله اتْرکن،
ساحیللره چاتماقدا کؤمکچیدی بو یئلکن،
قوی زیلله‌مه‌سین گؤزلرینی یوردوما دوشمن،
مینلرجه شهامتلی، رشید افسریمیز وار.
کارون بؤیو، آددیم باشی، مین عسگریمیزوار.

داغلار، داغا چاتمازسا چاتار، انسانا انسان،
قالمیش بو مثل بیزلره کئچمیش بابالاردان،
بیرگون گله‌جک، حق توتاجاق باطله دیوان،
بوندان ساری داغلار قوْپاران صفلریمیز وار
دوشمنله باریشماز قوْجامان رهبریمیز وار

یوردوم ستمه، ظلمه، ظفر طبلینی چالمیش،
بو فتح، ظفر، قان تریمیزله سوواریلمیش،
آلقیش، بئله بیر ملته، شن رهبره آلقیش،
هریوْلدا، جیغیرلاردا آخان قان تریمیز وار.
یوز مین وطن عشقینده شهید اختریمیز وار.

دؤلر سؤکولور، کاخلار اوچور فریادیمیزدان،
غفلتده یاتانلار اوْیانیر ارشادیمیزدان،
قاشلار چاتیلیر، سئل گؤز آچیر گورشادیمیزدان،
سلطانلارین امریندن آزاد کشوریمیز وار.
ائللر بولاغیندان سو ایچن لشگریمیز وار.

کئچمیش قاراگونلرده هنر اوْلمادی ظاهر،
باش قوْزادی هر کیم، دئدیلر ـ ای متجاسر،
سینمیش قلمیمدن تؤکولور ایندی جواهر،
یازسام نه قدر مطلبیمیز، منظره‌میز وار.
آغ گونلره بوْیلانماغا گئن پنجره‌میز وار.

اغیار اوْته بیلمز داها بو توْرپاغیمیزدان،
یارپاق دره بیلمز داها یادلار باغیمیزدان،
هرکیم بیزی محروم ائده بو شن چاغیمیزدان،
قارتال کیمی سوزمکده دمیر شهپریمیز وار.
باخدیقجا خزردن، خلیجه داغ، دره‌میز وار.

ترلاندیر آدیم، ائللره باغلاندیم ازلدن،
ائلسیز، اوْباسیز کیمدی بونوْراقی دوزلدن،
غربین یوروشو اوستوموزه قویسا تملدن،

گلسین، اوْنا ویتنامداکی درس، محشریمیز وار.
باشدان ـ باشا یوردوم بوْیو عصیانلاریمیز وار.

شاعر دئییلم، دؤنسم اگر انقلابیمدان،
نفرت ساچیلیر، اهریمنه سؤز ربابیمدان،
خنجر کیمی شعریمده‌کی کسگین جاوابیمدان،
فریاد اوجالیر، ائللریمیز، سنگریمیز وار،
توفانلارا لای ـ لای اوْخویان لنگریمیز وار.
۱۳۶۳

آزادلیق هئیکلی

آزادلیق آدینی داشییان هئیکل،
وقارلا دایانیب، الینده مشعل.
باخیر نیویورکا، شیطان زرده،
سیخیلیر وارلیغی اشکنجه‌لرده.
دئییر: ای آمریکا، بسدیر اوساندیم،
وجدان آتشینده آلیشدیم، یاندیم.
پولاددان اوْلسام دا اریییه‌رم من،
گؤر نئجه ایلدیریم چاخیر گؤزومدن.
ایچیمدن یانیرام، اوره‌گیمده قان،
سینئله بیر یئرده من اوْلدوغومدان.
بوسؤزه کیم منه نه دئییر دئسین،
کاش الی سینایدی او مهندسین.
اوْ صنعت یاراتدی، آزادلیق دئیه،
وئردی آمریکایا منی هدیّه.
اوگوندن سینئله یاناشییام من،
اوْتن گونلریمین سیرداشییام من،

اگر دوشمه‌سه ده آدیم دیلیندن،

باطنده قان دامیر فتنه‌لریندن.
سحر صلحه جان دئییب اوْ ناقوربان کسیرسن،
آخشام فانتوم بئلینده،
حرامی تک گدیکده
پامبیقلا باش کسیرسن.
بایراغیندان کسیلمیش، باش آسیلیب آمریکا!
اورک دئییل سیننده داش آسیلیب آمریکا!
گل حقوق بشردن دم وورما سن جهاندا،
بوتون عالم بیلیرکی، بوگون نه سن جهاندا.
مرتبه‌سی چاتسا دا سارایلارین دوْخسانا،
هارلئمده‌کی قارانلیق داخمالارا باخسانا.
اوْردا مطبخ ایندن
قارغا گؤیده مست اولور،
بو ردا قاراکؤرپه‌لر
زیبیللیکده دوْغولور.
اوْردا غمه نه حاجت.
بوردا اؤلوم فلاکت.
قیلینجین قان تؤکسه ده
اوزون ایللر، فصیللر،
هاپ ـ گوپونا بیلمه‌دن
اینانسا دا نسیللر.
دوراجاغام صاباحکی شاهدلر کورسوسونده،
گؤره‌جکسن اؤزونو عدالت گوزگوسونده.
آچاجاغام صاندیغی.
توکه‌جه‌یه‌م پامبیغی.
اوزاق دئییل اوگونلر، یاخیندادیر آمریکا!
مظلوملارین پنجه‌سی، یاخاندادیر آمریکا!

ایران خالقینین سسی اوجالدیقجا هر سحر،
دوْغولور آل گونشین
گؤزوندن شلاله لر.
باهارین اؤتموش سنین
یاخینلاشیر خزانین،
زامان آددیملادیقجا
سوْنا یئتیر دؤرانین.
بو حؤکمدور! یازیلمیش سنین مزار داشیندا
سؤنه‌جکدیر گور سسین
ائللرین آلقیشیندا.
اوْندا نورون سپه‌جک
الیمده‌کی مشعلیم،
یوْخسا ایندی یاراشمیر
آمریکایا هئیکلیم.

۱۳۵۹

دونیا

بیز یؤخ ایکن وارا گلدیک،
آمان دونیا، آمان دونیا!
هئچ بیلمه‌دیک هارا گلدیک،
آمان دونیا! آمان دونیا!

یاشا دؤلدوق، بؤی آتدیق بیز،
حس ائتمه‌دن سنی سنسیز.
بو گونوموز دونندن پیس،
گولملی‌سن یامان دونیا!

سؤل الینده الوان چیچک،
ساغ الینده زاغلی توفنگ،
ازه‌لیندن ایندیه‌دک
سن همانسان، همان دونیا!

بللی دئییل وارین، یؤخون،
کیمدیر آجین، کیمدیر تؤخون.
کمانیندان چیخا اؤخون

قدّین اؤلار کامان دونیا!

گئجه گئتدی، دان آغاردی،
دئدیک اقبال بیزه یاردی.
کیم سؤووردو، کیم آپاردی
کیمه قالدی سامان دونیا؟!

سن دونیاسان آدین، سانین،
نشئه‌سی وار هر بیر آنین
حربه‌سیندن کؤر شیطانین
الده قالیب یاخان دونیا!

جان اوسته‌دیر «خلیج فارس»
معجزه‌دیر اؤلسان خلاص.
بئله گئتسه اینان قالماز
ساغلیغینا گومان دونیا!

شرقدن غربه اَسن کولک،
مژده وئریر اتک ـ اتک.
قؤی چاغلاسین شلاله تک
صولحه دؤنسون جاهان، دونیا!

۱۳۷۰

سلیمان گل!

یۆللارینا الیمده شمع
رستم دئییب سو سپمیشم؛
سنین فیکرین اوْلوب پئشم،
سلیمان گل، سلیمان گل!

منیم هیجریمده یاندین سن،
سنین هیجرینده یاندیم من؛
سئوینجیمیز آچیب یئلکن،
سلیمان گل، سلیمان گل!

ارئ‌ییر یۆللارین قاری،
بیزه قوناق گل سن باری؛
یوْخدور عؤمرون اعتباری،
سلیمان گل، سلیمان گل!

سسینه چاتماییر سسیم،
سندن سوْنرا کیمدیر کسیم؟
قاباغیندا قوربان کسیم،

سلیمان گل، سلیمان گل!

شعیرلرین سطیر ـ سطیر
کؤنلوموزه ساچیر عطیر.
«بالاش»دان دا خبر گتیر،
سلیمان گل، سلیمان گل!

الده قلم سنگرده‌یم،
دؤیوشلرده، ظفرده‌یم؛
گئجه‌م کئچیب، سحرده‌یم،
سلیمان گل، سلیمان گل!

تبریز یۆلو چینار ـ چینار،
سن گلمه‌سن قلبیم سینار؛
سلیمانی ائللر قینار،
سلیمان گل، سلیمان گل!

دئدیم درده چاره تاپیم
شعله ساچدی انقلابیم؛
ایندی گولور سؤز روبابیم،
سلیمان گل، سلیمان گل!

گؤزله‌ییرم «خوی»دا سنی،
یاسدا دئییل، تۆیدا سنی؛
گلن باهار، یایدا سنی،
سلیمان گل، سلیمان گل!
ایسته‌ییرسن بو یازدا گل،

دردینی قوْی آرازدا، گل،
صاف گئجه‌ده، آیازدا گل،
سلیمان گل، سلیمان گل!

گل تبریزه، باخ قانلارا،
شاها قارشی عصیانلارا؛
«توْی توتموشام» سلطانلارا،
سلیمان گل، سلیمان گل!

ظولمت گئدیب، دان سؤکولور،
شلاله تک نور تؤکولور،
دوشمنین بئلی بوکولور،
سلیمان گل، سلیمان گل،

شعر اوزاندی، گل اینجیمه!
فرح گلیب سؤز گنجیمه؛
گل شریک اوْل سئوینجیمه،
سلیمان گل، سلیمان گل!

یوْرسا اگر یوْللار سنی
قوجاقلایار قوْللار سنی؛
ترلان دائیم آنار سنی،
سلیمان گل، سلیمان گل!

۱۳۵۸

اوزانان یوْللار

باخدین اوزانان یوللارا
گئتمه ـ دئدیم!
گئتدین.
یولوموز هاچالاندی.
نه قارا گئیدیم، نه ده قیرمیزی
دؤشلرده شلاله‌لر شاققیلتیسی،
توْرپاقدا ساریلیق آزاری،
ناودانلاردا بوز سالخیمی،
اؤتوب کئچدی پرده ـ پرده
سسینی آلدیم،
اوزانیب گلن یوْللاردان
گلمه دئدیم!
گلدین
آه، دوْغروسو حئیرانام
بو گئدیشه، بو گلیشه.
آمما اینانمیرام
بیر داها اللریم
اللرینه ایلیشه.

۱۳۷۷

قرانادا

آمئریکانین قرانادیا هجومو مناسبتیله

قرانادا!
کیچیک وطن، کیچیک آدا.
وطنلرین ان کیچیگی
دونیامیزدا کاروان اؤلسب
اؤتنلرین اَن کیچیگی
لبنان کیمی
یانیر اوْدا
کارتئرگئدیر، رئیقان گلیر
عصریمیزی هده‌له‌ین
توفان گلیر، دومان گلیر.
رئیقان دئییر:
بوتون جهان، بوتون اؤلکه
ممکن دئییل کناریمدا نفس چکه.
قرانادا
جاناوارلا بیر قوزونون
احوالاتین سالیر یادا:

رئیقان:
آهای، آهای قرانادا،
پاپاغینی نه‌دن بئله
یان قوْیوبسان بو دونیادا.
قودوردوبدور سنی چؤرک
قولاغینی بورام گرک.
قرانادا:
سالام اوْلسوم پرئزدئنته
قدم قوْیسان بیزیم کنده
گؤره‌رسن کی، پاپاقسیزام،
پاپاغیمی چالدین اؤزون
چؤرک دئدین، چؤرکسیزم
تاباغیمی آلدین اؤزون،
قولاق دئدین، قولاقسیزام
قولاغیمی کسدین اؤزون.
بسدیر داها اوتان، قاماش،
کلک‌لرین اولوبدو فاش.
رئیقان:
یاواش یئری آپارما باش.
یادیندامی اوْن ایل قاباق
سن آتاما یامان دئدین .
اوتوسو بیر پیچاق کیمی
قارپیز کسن شالواریما، تومان دئدین.

قرانادا:
دونیادا بیر مثل ده وار،
هوشسوز اوْلار یالانچی‌لار.

سن دئدیگین اوْن ایل قاباق
اکمه‌میشدی آتام منی
دوْغمامیشدی آنام منی
بس یوْخ ایکن سؤیله نئجه
من آتانا یامان دئدیم؟
شالوارینا تومان دئدیم
اوْندا یوخدوم، ایندی وارام.
رئیقان:
اوْدور سنله یوْخدور آرام.
من رئیقانام، اونوتما گل
باشیندا فیرلانیر اجل
یادیندامی کئچن گئجه
گؤیلرده ایلدیریم چاخدی
مشرق زمیندن مغربه
قویروقلو بیر اولدوز آخدی.

خوزستانلی پارتیزان

خورمالیقلار کؤلگه‌سینین،
بولاقلاری گؤزه ـ گؤزه.
گلین، قیزلار سحر ـ سحر،
سو دوْلدورور کوزه ـ کوزه.

هاوا ساکت، قولاق سسده،
بیر پارتیزان کؤنلو خسته،
یاخینلاشیر بولاق اوسته،
اطرافینی سوزه ـ سوزه.

قیزلار دئییر: ای پارتیزان،
نه‌دن اوْلوب رنگین خزان،
سؤیله، یوخسا یارالیسان؟
قانین آخیر، سوزه ـ سوزه.

ـ من بسیجم، بودور پئشم،
انقلابا آند ایچمیشم،
اروندروددان کئچمیشم، و

غواص کیمی اوزه ـ اوزه.

کئچدیم دوشمن آرخاسینا،
داش باغلادیم یاخاسینا،
آتدیم عدم دونیاسینا،
من عراقی گزه ـ گزه.

توفنگیمله بیر دوشمنه،
هجوم ائتدیم دؤنه ـ دؤنه،
اوْ سوْن دمده باخدی منه،
دوْداغینی بوزه ـ بوزه.

یورروش ائتدیم هنگ اوستونه
سئومدگیم رنگ اوستونه
سینه گردیم جنگ اوستونه
آزغینلاری ازه ـ ازه

انقلابی سئویب، آندیم،
وطنیمدن آرالاندیم،
غربت ائلده یارالاندیم،
آغریسینا دؤزه ـ دؤزه.

قیزلار بیردم پارتیزانی
آلقیشلادی مرد انسانی
دسته توتوب گول، ریحانی
یوْللارینا دوزه ـ دوزه

۱۳۶۰

ای کارگر ایره‌لی

ای کارگر!
ایره‌لی، ایره‌لی
مایین بیری
آد گونوندور.
عصریمیزین آرخاسیندان
آخیب گلن،
یاد گونوندور.
ای کارگر!
کوره گینده قامچی یئری
زوْلاق ـ زوْلاق،
صاحبکارلار دونیاسینین حؤکمونه باخ.
سن باخدیقجا قوْلونداکی
زنجیرینه،
دئییرسن کی؛ بو دونیادا
بو زنجیردن سوای منیم
نه‌یم واردیر،
نه صاباحیم
نه آینیمده گئییم واردیر.
سن باخدیقجا قوْلونداکی
زنجیرینه،
هارای سالیر توْخوندوقجا بیر ـ بیرینه.
آفریقادا، آسیادا
نه فرقی وار،
بو زنجیری پارچالایان قیران کیمدیر؟

گونش اوزلو پرولئتار.
بو دونیانین،
بیر اهرمی وارسا اگر
الینده‌کی بایراغیندیر
استعمارین مزارینا تؤرپاق تؤکن
اینام آدلی دایاغیندیر.
ای کارگر!
دونیا دوروب سالامینا
شعاریندان آخیب گلن
کلامینا.
آددیملارین متین ـ متین
آلنینداکی آخان ترین،
اؤ حکمتین
دامجیسیندان
ایشیقلانیر یئر کوره‌میز
یاشیللانیر داغ ـ دره‌میز.
او گون کی، سن
حقّیم دئیه دانیشدیقجا سندیکادا
شیکاقونون کوچه‌لری دوشور یادا
او گونلرین خاطیرینه
بو گون سنین آد گونوندور
کئچن عصرین آرخاسیندان
آخیب گلن، ماینن بیری
شاد گونوندور
ای کارگر!
ایره‌لی... ایره‌لی!

۱۳۵۹

یالانچی پهلوان

آگینده اووئرکوت، چیگنینده توفنگ،
سینه‌سین گره‌رک اؤنومده دوردو.
گؤرکمینده وقار، سسینده آهنگ،
باشی بولودلارین گؤزون اؤیوردو.

دئدی: باخ آلنیما... ازلدن اؤردا،
یازیلمیش قهرمان دؤغولموشام من.
قانلی دؤیوشلرده بؤراندا، قاردا،
قارتالام، شاهینم، قاراقوشام من.

قلبیم سیغیشماییر آسمانلارا،
اولدوزلار همدمیم، آی سیرداشیمدیر.
اؤلسم ده قوشوللام کهکشانلارا،
گونش قبریم اوسته مزار داشیمدیر.

انقلاب بئشیگیم، اومیدیم سلاح،
نئیله‌یم بو منیم طبیعتیمدیر.
خالق دئیه چکسم ده جیگریمدن آه،

بو دا ائللریمه محبتیمدیر.

اۇ باخدی گؤیلره، بیر آه دا چکدی،
آچدی شهپرینی اوجالسین گؤیه،
دئدیم: بو پروازین نه‌یه گرکدی؟
اۇگئتدی گؤیلردن باج آلسین دئیه.

سسله‌دیم: آی یازیق، خیال آتیندا،
نه‌دیر فضالاردا قوردوغون چادیر.
سن اۇزون گؤیلرین یئددی قاتیندا،
سئودیگین خالق ایسه بو تورپاقدادیر.

۱۳۵۸

ترلانین هایی

مهربانلی شاعره

شاعر سسله‌ییردیم مهربان‌دا من،
چاتمیردی بیر یانا هایی ترلانین.
گون اۇلدو گورلایان سسینی آلدیم،
داغلارا بۆی دئدی، بۆیو ترلانین

اوزونو بیر دفعه گؤرمه‌سم ده من،
تئلیمی ـ تئلینه هؤرمه‌سم ده من،
سنه بیر دسته گول درمه‌سم ده من،
ایلک گؤروش...سئوینجی تۆیو ترلانین

شاعریم هارداسان؟ هانی گور سسین؟
دؤیوش میدانیندا وورها ـ وور سسین،
یاز، یارات، اوجالسین او مغرور سسین
دورولسون هاواسی، سویو ترلانین.

درین بیر دره‌دیر، نشعه‌دن غمه،
شعرینین عطریله گلمیشم دمه،

من همان ترلانام، آماندیر دئمه.
هایی گئدیب، قالیب وایی ترلانین.

وطنین گؤیلری سیرانگاهیمدیر،
قلمیم، ایناميم شن صاباحیمدیر،
دیل دردی قلبیمدن قوْپان آهیمدیر،
ازلدن بو اوْلوب پایی ترلانین.

ترلانام، ترلانا باخیب آد آلدیم،
یئتمیشدن سکسنه اؤتوب اوجالدیم،
هله دئمه‌میشم ای وای قوْجالدیم،
هانی بو اوچماقدا تایی ترلانین؟

اؤزون مهربانلی، آدین «مهربان»
کند ایدی، شهره دؤندو آن ـ با ـ آن،
قوْپسا بیر له‌له‌یی قانادلاریندان،
ییخار قایالاری قییی ترلانین.

«وورغون» بیر عماندی، داغدی، هنردی
اوْنون هر شعرینه ائل گووه‌نردی،
وورغون اوْلماسایدی قیشا دؤنردی،
شعیری، باهاری، یایی ترلانین.

متین‌دیر قلمین، متینسن اؤزون
شعیرله چاغلاسین گئجن گوندوزون
یوْللار آیریجیندا، آختارسان دوزون
سسینه سس وئرر هایی ترلانین

محنتیم اوجادا، بختیم درینده،
گؤزونه توْر قوْنوب گؤیون، یئرین ده،
هله ده عسگر تک سایير یئرینده،
سارابی، مرندی، خویی ترلانین.

گنجه‌دیر، اولدوزو، آیی گؤرونمز،
قیشدایام، باهاری، یایی گؤرونمز،
بیر شعیر یازمیشام تایی گؤرونمز،
سنه‌دیر بو حقی ـ سایی ترلانین.

۱۳۷۷

قارا قوزغون

آتوم سیلاحی‌نین لغو اولونما مقاویله‌سینین
باغلانماسی مناسبتی ایله

قاراقوزغون دایان دئدیم! سئحیرلی،
طاعون کیمی سوروندوگون ندن‌دیر؟
غضب دوْلو اؤلوم ساچان او کیرلی،
قارا دوْنا بوروندوگون ندن‌دیر؟

کیمدیر سنی تاخت اوستونه میندیرن؟
قانادینا سیغال وئرن، حال توتان،
کیمدیر سنی آسماندا دیندیرن؟
اولدوزلارا میدان دئین شارلاتان.

چکیلنده آدین، سوسور کؤرپه‌لر،
دم یئرینه بئشیکلره غم دولور.
قی ووراندا نفه‌سیندن قوْپان شر،
آنالارین گؤزلرینده عکس اوْلور.

سن انسانین ادراکیندان یاراندین،

دونیا دئدی بو ادراکا مین احسن.
دمیر دیشلی داراغیندا داراندین،
آخیر چیخدین انسانلارا غنیم، سن.

گون چیخاندان، گون باتانا یئل اسدی،
ائندی یئره شهپریندن بیر له‌لک،
آوروپادان واشینقتونا یئل اسدی،
دونیامیزدا هم سئویلک، هم سئوک.

سنین بیر جوت قانادین وار، ساغیندان،
هراسان‌دیر یئرده انسان، گؤیده گون.
بیر گون سنی سئل قوْپارار تاغیندان،
بوریا - باشا یئتیشنده ارکؤیون.

سوْل قانادین اومید، حیات، گؤی چمن.
داغ چاپیلار قدلتینله بو آندا.
گل سینه‌نه بیر دسته گول تاخیم من،
قوزغون اوْلما، گؤیرچین اوْل جهاندا.

سنین اولو قدرتینه یاراشماز،
راکئتلرین قوْینونداکی دار یئرین.
چیخ گونشه، خئیرله - شر باریشماز،
دونیامیزین قوجاغیندا وار یئرین.

رئیقان گلیر

رئیقان گلیر، لاخلاییبدیر اومباسی،
نوترون آتوملا دولودور تۆرباسی،
تهدید ائدیر قۆلتوغوندا بۆمباسی،
آوروپادا، آسیادا، یمنده.

نئفت ایینی او تئز دویور، تئز قانیر،
فانتوم وئریر، وعده وئریر حاللانیر،
گاه دا قیزیر، شیللاق آتیر توللانیر،
دئییر دونیا نه سنده‌دیر، نه منده.

آمریکادان هر نه دئسن باش وئرر،
کلک قورار، زر یئرینه داش وئرر،
حیله گلر، گۆزلرینده یاش گلر،
کاسادلیغی بازاریندا گۆرنده.

رئیقان گلیر، صلحو گۆرور منگ اولور،
دونن آرتیس، بو گون تیمورلنگ اۆلور،
عصیان گۆرور، دونیا اونا تنگ اۆلور،

آت اۆینادیر، جۆلان وئریر کمنده،

سن قاپیدان قۆوسان اۆنو اوتانماز،
پنجره‌دن باشین سۆخار اوسانماز،
میریلدانار، صبحه کیمی یاتانماز،
نقشه چکر بو شهره، او کنده.

باغا گیرر، دیله توتار باغبانی،
داش توللاماز جوت گۆرمه‌سه آلمانی،
هاردا گۆرسه، اۆلوب گئدن انسانی،
گۆزو قالار بوروندوگو کفنده.

غارت ائدیب چاپدیغینا سود دئییر،
دۆشانا قاچ، تولکویه ده توت دئییر،
وئردیگی بیر آلدیغینا دۆرت دئییر،
زهرمار اۆلسون بئله خودپسنده.

گلین دۆیوش قلعه‌سیندن اۆتک بیز،
صلح آدینا داشدان دیوار هۆرک بیز،
گون اۆلسون کی، اۆگونلری گۆرک بیز،
ساغلیغینا مجلس قوراق چمنده.

تهرانین اولدوزلاری

گؤر نئجه آسماندا
جلوه‌لنیر گلین تک
تهرانین اولدوزلاری.

هر اولدوزدان رنگ ـ به ـ رنگ
نور تؤکولور اوزومه.
گؤز وورورام، مین یئردن ـ گؤز دیکیلیر گؤزومه.
هر بیریسی بیر اینجی،
الهامیمین سئوینجی،
تهرانین اولدوزلاری.

طاغوت زامانیندا من
بئله پارلاق گؤرمدیم،
تهرانین اولدوزلارین.
سؤنسوز المدن سوای،
باشقا سایاق گؤرمدیم
تهرانین اولدوزلارین.

ایندی ندندیر بئله؟
آسماندا توی ـ دوگون
گؤز وورورلار ارکؤیون
تهرانین اولدوزلاری.

بیر زامان قمرخانیم
بولودلاردا چادرا تک
بورونردی یاشماغا.
دئیردیم مندن کوسوب،
حاضر دئییل منیمچون
اوره‌گینی آچماغا.
ایندی گؤز وورور منه
آچیب اؤز سینه‌سینی
دئییر قرباندیر سنه.
گؤزوم قالیب سمادا،
گولور عشقین ایلقاری
آسماندان نور تؤکور
تهرانین اولدوزلاری.

دان اولدوزون اؤباشدان
قاش ـ قاباخلی گؤرردیم،
گاه دا چکردیم نازین...
اؤنون توزلو، غبارلی
تئللرینی هؤرردیم.
ایندی تبسم دؤلو
دؤداغیندان بال دامیر.
دؤننکینه اؤخشامیر.

هؤروکلری شلاله،
سانکی یئتیب وصاله
تهرانین اولدوزلاری.

سسله‌دیم دان اولدوزون
دئدیم گل آچ بوسیرری
ای سحرین جارچیسی.
هاردا قالدی دوننکی
غملی باخیشلاریندان
دوْغان دردین آجیسی،
یوخسا آنامیز گونش
تازه بیر اوْغلان دوْغوب؟
بلکه ده بوندان ساری
جلوه‌لنیر هر گئجه
تهرانین اولدوزلاری.

نازلاندی دان اولدوزو،
دئدی: غافیلسن ندیر؟
یوخسا دئییرسن بیزه
اولدوزلار افسانه‌دیر.
بیزم ده عشقیمیز وار
اوْنسوز غنچه گول آچماز،
شاهلار حؤکم ائدن ائلده
اولدوزلار پاریلداماز.
بیزیم ده حسّی‌میز وار،
نوروموز سسیمیز دیر.
یئرین دامارلاریندا،

بیزیم نفسیمیز وار،
ایندی‌مین داستان دئییر
اوْخونمامیش هر کتاب
قیزیل خطله حک اوْلوب،
بایراغیندا انقلاب.
اوْدور عرش فلکده
دیللندیرن سازلاری.
ساغلیغینا ال چالیر
تهرانین اولدوزلاری.

۱۳۵۸

یئرله آیین ایلک گؤروشو

دهشتلی بیر سسدن
یوخوسوندان اوْیاندی آی.
عؤمرونده
گؤرمدیگی،
بیلمدیگی،
منظره‌نین قاباغیندا دایاندی آی.
ـ بو ندیر؟ هیهات!
یوخسا تملیندن دگیشیبدیر کاینات.
قاپیما داش آتان،
اوْزومو، اوْزومدن بوشادان
کیمدیر، کیم؟
ازلیندن منم
بو یئرلره حاکم.
قهقهه‌لی بیر گولوشدن
دیسکیندی آی
قاشلاری چاتیلدی،
پنجره‌نی آچدی تای ـ با ـ تای.
باشی اولدوزلارا دایانان،

گؤزلری یئندی رنگله بویانان،
یئری گؤردو.
زیروه‌سینده بولودلار قالاق ـ قالاق
کؤکسونده مئداللار قاتار ـ قاتار
گؤزلرینده قارا گؤزلوک
سینه‌سی
اوْزوندن قاباق
بئلیندن آسیلمیش سیلاحلار
آتوم بمباسیندان توتموش
راکئته، توپا، تانکا قدر
دونیانی گؤرن کیمی
تانیمیشدی آی
اوْنون جلالینی گؤروب
اوْنونده آگیلدی قات ـ قات.
دئدی:
«منیم بیر آدیم آی‌دیر،
بیر آدیم قمر.
قونشولوقدا کیچیک اوْلسام دا
حؤرمتینی پوزمامیشام.
گونشین نورونو
سنه باغیشلاسام دا،
بؤیوکلوگونو، کیچیکلیگیه یۆزمامیشام.
آمما سن منیم
سوکوتومو پۆزوب،
منلگیمی مندن آلیب،
یئله سوورورسان.»
یئر دئدی:

«منیم بیرآدیم یئر،
بیر آدیم یئتگی دونیادیر.
یئر منیمدیر، من یئرین.
باخیب یاراغیما
گئتمه چۆخ درین!
بیزیم عالملری یۆرور گمانلار
سنده قیزیل، آلماس، اورانیوم دا وار.»
آی دئدی:
«عالملر ندیر؟»
«ـ اوْخوموش ذکالی، مدریک انسانلار»
ـ «انسانلار ندیر؟»
«ـ منیم کۆلگه‌لریم.
اۆلدورنلری ده وار،
اۆلنلری ده.
آغلایانلاری دا وار،
گولنلری ده.»
«اوْ پارلاق مئداللار ندیر سیننده؟»
ـ اۆلنلرین قان باهاسی!
ـ بئلیندن آسیلانلار؟
ـ قالانلارین اینتهاسی...
یئرین سۆزلریندن
دۆلوخسوندو آی.
دئدی:
«ـ منی بئزیکدیردین، دونیا!
من سوکوتو سئویرم،
یوخوم گلیر.»
یئنه قهقهه‌سی قوْپدو درنیانین

«ـ یات قمر خانیم،
یات
گونلرینی
بیر ـ بیرینه سات
کایناتین قلبینده دونیالار یاتار
ایشلر بئله گئتسه
نوبت سنه ده چاتار.

بیر مای گونو

پلاکارتلار یئللەنیر
یئل ووردوقجا هاوادا.
اوستونده یازیلیب:
سکگیز ساعاتلیق ایش‌گونو،
حقوقلاری آرتیرین!
بیزده دؤزوم اوْلسا دا
قلبیمیزده کین ده وار.
محو اوْلسون فهلەلرین
قانین سوْران آغالار.
دوشدو همهمه.
سرباز دستەلری بودور قارشیدا
باشیندا سیلیندیر پاپاق:
ـ هامی ایشین باشینا دئییرم سیزه!
یوْخسا داغ چکرم اورەگینیزه.
ـ بیز حاقّیمیزی ایستەییریک!
سیلیندیر پاپاق:
ـ آتش!
تاراق!

تاراق!
اوْن سیرادا الینده پرولئتار بایراغی
بیر کارگر
دوشدو توْرپاغا
سینەسی بوْیاندی لاله رنگینه.
سوْل الی یئرده
سوْلوندا بایراق
دالغالانیر هاوادا.
ـ آه منیم قارداشیم
یارالاندین؟
یوْخ،
هله ده داغلاردان اوجادیر باشیم.
قالما قئیدیمه!
بایراغی وئریرم امانت سنه
آل، ایرەلی، قالدیر گؤیلره.
بیر آز دا قالدیر،
اوْنسوز دا عؤمروموز بیر قالماقالدیر.
ایکینجی بایراقدار...
باخیب غضبلندی سیلیندیر پاپاق
ـ آتش!
تاراق!
تاراق!
او دا حق یوْلوندا دوشدو توْرپاغا.
اوچونجو بایراقدار،
دؤردونجو بایراقدار...
بو بایراق بیر داها یاتمایاجاقدیر
کارگرین سسی باتمایاجاقدیر

قارداشیم، کارگر او گوندن بری،
مای گونو آدینلا چکیلیر قوْشا.
دونیانی جنّته، دؤندرن الین،
لایقدیر سؤیله‌سم مین بیر آلقیشا.
بو بایرام گونونده گونش ده گلسین،
سنینله بیر یئرده یاناشی دورسون.
باخیب حسرت ایله کاپیتالیستلر،
اؤنونده قول کیمی بؤینونو بورسون.
بوگون قدرتینه ایناتمایانلار،
صاباح هنرینه باش‌آگه‌جکدیر.
سنین دوشمنلره غالبیتین،
حیاتا عشقیندیر، بیر ده امکدیر.
کارگر، بایرامین اوْلسون مبارک،
گله‌جک گونلرین اوغورلو اوْلسون.
آلنیندان تؤکولن تر دامجیسیندان،
ایران گؤیلرینده شفق دوْغولسون.

اوجالانلار

«پامیر داغین افتخارلا فتح ائدن و بو یولداجانلارینی قوربان وئرن حسین حراستی و عبدالحسین عزیزی‌نین شرفلی خاطره‌لرینه»

او گوندن کی، شاعر اوْلوب قدم قوْیدوم بو عرصه‌یه
شعره‌یمدکی نه گؤز یاشی، نه مرثیه
قهرمانا اوْلوم اوْلماز،
ساچ یولماغا ندیر نیاز.
اجل ایله اؤلنلره عزا گرک،
حقیقته، حرّیته گولنلره عزا گرک...
***
... پامیر داغی آچیق فضا
قهرمانلیق حماسه‌سین یازا ـ یازا
اوْنلار عرشه اوجالدیلار
اوجاص‌نا ندیر عزا؟!

عصرین، ایلین فصل‌لری،
ستارخانین نسیل‌لری
داغ اوستونه داغ چکدیلر وطنیمین اصیل‌لری.
گونش یوْرغون،

آسماندا یوخدور خلاف؛
اتکلرده هاوا آیدین، طبیعت صاف.
قایالاردا اوچ عنادلی قارتال سوزور.
قانادلاری قاییم ـ قیوراق سرحال سوزور
اوجالارا اوجالدیقجا کولک سسی،
هربیر داغین کلّه سینده آغ شلمه‌سی،

پامیر یاتیب پریشان حال
یوخوسوندان اوْیاندی کال
ـ آهای کیمسن؟
اؤز حدیندن آشان کیمدیر؟
قوْروغومو پوزان کیمدیر؟
من بیر داغام هیمالیانین قان قارداشی،
توفانیما دؤزه بیلمز هر بیر ناشی.
هر داشیمین مین خنجری، مین نیزه‌سی،
هر دره‌مدن نعره چکیر اؤلوم سسی،
هر یئته‌نه یار اوْلسایدیم لاغ اوْلمازدیم؟
پامیر اولوب قوش قوْنمایان داغ اوْلمازدیم.

آختارمایین منده کرم،
نه قاپیم وار، نه پنجرم،
دیز چؤکرسیز بیرم ـ بیرم،
دؤنون گئری، دؤنون گئری.

من بیر داغام، من پامیرم،
طیلیسیمدیر هر بیر درم،
جان آلماغا تکم، بیرم،

دؤنون گئری، دؤنون گئری.

مقصدینیز منه بللی،
سهل سایدیز بو محلّی،
چؤخ چتیندیر بونون حلّی
دؤنون گئری، دؤنون گئری

ایگیدلریم داغین ضرب‌الاجلیندن ـ
تنگه گلیب اوْنون مغرور عملیندن ـ
سسلندیلر؛
پامیر داغی سیلکه‌لندی تملیندن:
«ـ آهای پامیر، ندیر بو راز؟
لوْوغالانما، دایان بیر آز!
دوست آراسی بئله اوْلماز
یوْل وئر بیزه، یول وئر بیزه.
اوستادیمیز حراستی،
اوْندان آلدیق فراستی،
آلما بیزدن بو فرصتی.
یول وئر بیزه، یول وئر بیزه،

دؤنوم یوْخدور، کلام قیسا
بایراغیمیز سانجیلماسا.
بیز گلیریک باتما یاسا،
یوْل وئر بیزه، یول وئر بیزه.

یاراقلاندی، قاتارلاندی قارتاللاریم،
یوک چکیلدی کورکلره تاریم ـ تاریم.

هاوا توتغون، چیسگین دومان، یۆللار اوزون،
نفس دۆنور قامچیسیندان قارین، بوزون.
اۆنلار اوچور سۆن زیروه‌یه، هجومدادیر،
بیری دئییر: پامیر منیم اۆوجومدادیر،
بیری دئییر ـ اوستادیما منم بنده،
بیر کمندله مین زیروه‌نی سالار بنده.

یۆللار یاری،
قایالاردا گئدیر یاریش،
کاروان قالخیر آددیملاری قاریش ـ قاریش
قاشلار قیروو، ساچلاریندا بوز سالخیمی،
هرآددیمدا سۆن زیروه‌یه باخیر هامی.
ـ آه، چاتمیشیق،

«حراستی» غرّه‌لندی.
کولک دؤیموش گؤزلریندن نور الندی...
پامیر گولور توفانلارین کؤته‌گینده،
قارلی باشی اولدوزلارین اته‌گینده.
بولودلار دا سجده قیلیر،
گاه آچیلیر، گاه قیوریلیر.

قارتاللاریم سۆن هجومدا، سۆن یوروشده،
سعادتدیر غالبیت هر دؤیوشده.
داغ دارالیر باش یوخاری اوجالدیقجا،
گؤزلر گولور چال پاپاقدان باج آلدیقجا.
بودور پامیر مات اۆلموشدور بو سنگرده
محو اۆلوردو بولودلار دا پرده ـ پرده.

نقابینی آچدی گونش، چکدی هارای
دئدی: ـ کیمدیر منه یاخین سیزدن سوای،
تۆی توتموشام بو وصلته سئوینجیمدن اسه ـ اسه،
تئل وورموشام قمرخانیم قدم قۆیسون بو مجلسه...

فاتحلرین بو دمینده
ایگیدلرین گؤرکمینده ـ
جانلانیردی قۆجا داغین عظمتی
آلقیش دئییر دوستلارینا «حراستی»
نفس آخیر دوداقلاردان دوداقلارا،
عصیان گئدیر گؤیده، بیر ده حؤکمه، دارا.
مشعل یانیر، تۆی ـ دویوندور هر جیغیردا،
بوز تپه‌لر، یانیق چؤللر چال ـ چاغیردا،
قۆل ـ بویوندور ظفر طبلین وروان قۆللار،
هارای چکیر، بیزیک غالب، مرد اوغوللار.
پامیر یانیر، پامیر چیخیب اۆز طبعیندن،
بایراق اسیر کولکلرین غضبیندن.

«حراستی» خزریم تک لپه‌لندی،
«عزیزی»نین گؤزلریندن نور الندی.
گور سسلری وطنیمین داغلارینا سپه‌لندی:
«داغ قۆینوندا قارتال قوشام،
چونکی آزاد یارانمیشام،
آرینمیشام، دارانمیشام
طبیعتین داراغیندا.

پامیر منیم آلتیمدادیر،

گؤیون یئددی قاتیندادیر،
هنر انسان ذاتیندادیر،
کؤنلوم داغلار سوْراغیندا.

داغلار داغی چیگنیمده‌دیر،
زر کؤینه‌یی آینیمده‌دیر،
مین بیر دیلک بئینیمده‌دیر،
صاباحیمین سوْراغیندا.

بیر آییده یاراتمیشام داشی مرمر،
باغچاسیندا گوللری تر.
سالاجاغام ساوالانین دیک باشیندا،
حیاتیمین، اؤز عؤمرومون بو یاشیندا،
دیواریندا یوْناجاغام پامیر داغین
زیره‌سینده فاتحلرین آل بایراغین»

وداعلاشیب، اونلار ائنیر نارین ـ نارین،
غالب چیخان عهده‌سیندن بیر ایلقارین.
بوز قندیللر حصار چکیب، یوْللار اوزون،
کولک چیرپیر گؤزلرینه قارین توْزون.
توفان چالیر، قار اوْینابیر، هاوا قورشون
آلماقدادیر داغچیلارین عقلین، هوشون
داغارجیق بوش،
قارینلار آج،
شپه گلیر باشیندا تاج.
«عزیزی»نی جایناغیندا چالدی بهمن
بیر سس گلدی دره‌لرین اته‌ییندن

«حراستی» چکدی هارای:
ـ آمان فلک سن نه سایدین، من نه سایدیم.
جان «عزیزی» کاش یئرینه من اؤلایدیم.
یئرده انسان، اوجالاردا قارتال منم
زیروه‌لره بایراق ووران درحال منم
بوتون داغلار تانیر کیمدیر «حراستی»
من اونلاردان قازانمیشام بو خصلتی.
ـ گلدیم دئدی، دره‌لره باخدی یئنه
سال بوزلارین سینه‌سیندن ائنه ـ ائنه
دئییر: دوْستون آتان دئییل «حراستی»
اجدادیمدان قازانمیشام بو خصلتی
ذهنیندن مین خیال کئچیر، او بی‌قرار،
آیاقلاری بوز اوستونده توتمور قرار.

قورونماقچین گاه ییغیلیر، گاه آچیلیر،
اوزاقدا بیر قارالتیدان اوره‌گینه نور ساچیلیر.
فقط داغدا کولکلردیر اوغولداشان،
«عزیزی»دن نه بیر خبر نه بیر نشان.
اوْ چوخ گزدی دره ـ دره،
نظرینی جلب ائله‌دی بیر منظره:
ـ اوْ بوز قایا باشینداکی گؤرن کیمدیر؟
ـ یوْخسا منیم قان قارداشیم «عزیزی»مدیر؟
گؤزلرینه گومان گلدی،
دیزلرینه توان گلدی.
نه بیر شاختا ـ سازاق آندی،
هئچ بیلمدی نه زاماندی.
گؤردو دوروب عزیزینین باشی اوسته،

شعرده تزه‌لیک و کهنه‌لیک

شعر مجلسینده مغرور دایاندی،
گؤیلری یئرلره
تؤخودو شاعر
خیالیندا اؤتگم سربست شعرینی،
فخرایله حضارا اؤخودو شاعر.

«قدملریم چیگنیمده
بارماقلاریمین بیک‌لرینده
پنجره‌نی گمیریردیم
کوچه‌ده چاققال اولاییردی»

آلینلار قیریشدی، قاشلار چاتیلدی،
هر شاعر ذهنینه
قؤندو تعجب.
دئدیلر، بو شعرین سیررین آچ بیزه،
یؤخسا شعیر طبعین باشیندان کؤچوب.

شاعر لؤ غالاندی: دیللندی بیردن،

- حئیرانام، قالمیشیق سؤز
دارلیغیندا.
نئچین نه واقتاجان داش اؤلوب قالاق؟
کؤهنه شعریمیزین
مزارلیغیندا.
دئدیم:
- بیر ائلین، بیر یوردون اؤز دؤرانیندا،
بولاغی اؤلماسا
کوزه‌سی اؤلماز.
صنعتکار الیله یوغرولان شعرین،
اینان کی، کؤهنه‌سی، تزه‌سی اولماز.

فضولی شعرینین سحری بیر عالم،
من اؤنون سحرینی نئجه آنماییم.
ایندی اؤ عالمی
کؤهنه‌لیک سانان،
بیر شاعر سؤزونه نئجه یانماییم.
هله ده، صابرین، نسیمی‌نین ده،
روحونو آلماغا خوف ائدیر آجل.
دونیایا سیغمایان
اؤ انسانلاری،
کیچیک بیر مزارا سیغیندیرماگل.
دومانلی فیکیرلر
دولانیر بعضاً
قؤشمالار کؤهنه‌لیک،
«شعرنو» تزه.
کؤهنه‌لیک نامینه؛ بو دوزگون دئییل،

قۆشمانی گۆندرک گئدر ـ گلمزه.

دونن‌کی شعرینه گوونمه سن، سن،
بو گون‌کو شعریندن قلمین کوسر.
دره‌دن زیروه‌یه باخان گۆزلرین،
قارالار دفترین
لوت عریان گزر.
تزه‌لیک کۆهنه‌دن دوغولان کیمی،
«شعرنو» دونیایا گلیب، خوش گلیب.
دۆغولان کورپه‌یه
ائله‌جان وئره‌ک،
دئمه‌سین دونیایا الی بۆش گلیب.

بایاتی، گرایلی، آتالار سؤزو،
عنوانیم، پاسپورتوم، اؤز کامیم منیم.
دونندن گوج آلام،
بو گوندن اومید،
باخ بودور شعریمده الهامیم منیم.

۱۳۷۷

آلداتمادینمی؟

هرگون مین ناز ایله چیخیب قارشیما،
سئویب ـ سئویلمگه جان آتمادینمی؟
عشقین نه اۆلدوغون بیلمزدی کۆنلوم،
اۆزون بو سئودانی اۆیاتمادینمی؟

عشقین شراره‌سی چاخدی گۆزوندن،
دئدیم، ای فیتنه‌کار! چیخما اۆزوندن.
گوللو یاشماغینی آچیب اوزوندن،
گۆز آتیب، قاشینی اۆیناتمادینمی؟

قلبیمی ایسته‌دین، وئردیم، باش اوسته،
قۆندو گولوشلرین بیر جوت قاش اوسته،
سیندیردین عهدینی، چالدین داش اوسته،
وئردیگین ایلقاری اونوتمادینمی؟

دینله گۆیرچینیم، گل منی، دینله،
عشقیمین داستانی اۆتوب سینینله،
بیرگون پنجره‌نی آچیب الینله،
منه بیر دسته گول سن آتمادینمی؟

دئدیم، هاردا قالدی شیرین دیللرین،
دئدین: فاصله وار دریادان درین.
دئدیم: کۆرپو اۆلسون قارا تئللرین،
یۆخ دئییب ترلانی آلداتمادینمی؟

چینار و توفان

یول قیراغی، یاشیل چمن، مغرور بیر چینار
کولک اسیر، یاخاسینی، ییرتیر بوداقلار.
یارپاقلار دا یئر سوپورور، ساچین یوْلمادا،
چمن کوسوب، بو دهشته حئیراندیر اوْ دا.
قوشلار سوسوب، کاروان یاتیب، اوْتن جیغیردا،
روزگار یئنه رقصه گلیب، بو چال ـ چاغیردا.
شاهه قالخیب دوْیوشده‌دیر، توفان، چینارلا،
یاریشدادیر خئیر ـ شرله، دوْران چینارلا.
شمشک چاخدی شاخه‌لندی هی ساچاق ـ ساچاق،
خان چینارین بدنیندن قوْپدو بیر بوداق.
یارپاقلاری طالعیندن آسیلی قالدی،
عؤمرو کؤنول دفترینده یازیلی قالدی.
قانلی بوداق هارای چکیر، یارپاقلار حزین،
یاسلی چینار اؤز باغرینا باسیب کؤرپه‌سین.
توفان گولدو، صفلر ییخان سرکرده‌لر تک،
دئدی: ـ منم، آدیم توفان، قانادیم کولک.

ایندی سؤیله نه حالداسان؟ دانیش ای چینار،

بیر اسیمله بوداغینی ائتدیم تارومار.
هاردا قالدی، منه میدان دئین گونلرین،
مزارینی من قازمیشام دریندن ـ درین.

یاشیل دوْنو دالغا ـ دالغا قیوریلان چینار
نعره چکدی، نعره‌سیندن سارسیلدی عالم.
یارپاقلاری پره‌ن ـ پره‌ن سوْوْرولان چینار،
دئدی: ـ شرّین خصلتیندن دوْلموش پیالم.

ائشیت! توفان، سن اسمکده اوْلسان دا اوْتکم
من چینارام، آنام توْرپاق، جهاندیر اوْلکم

عبث شئیدیر بو روزگارین، بئله اسمه‌گین
اسمه‌گینله وارلیغیما کمند آتماغین
عادتیندیر یاشیللیغی آسیب، کسمه‌گین
انسانلارین نفه‌سینه زه‌هر قاتماغین

قوزغون کیمی جؤولانگاهین آسماندی بیل
یوْخا چیخیب ال ـ آیاغین یئره بند اوْلا
قانادینا گؤونسن ده، بو ممکن دئییل
داغ نفسلی چینارلارا خداوند اوْلا.

من چینارام، یاریم توْرپاق، واریم دا توْرپاق،
شرگؤزونه سانجیلاندا یاشیل دونومدور.
بئله توفان، بئله روزگار، بئله اوْیونجاق،
چوخ گؤرموشم، نه اوْلیم، نه ده سونومدور.

۱۳۷۲

انقلابی درک ائدک

بوائللرین قدرتیندن دوْغولدو،
توفانلارین کوله‌گینده انقلاب.
یو زمین شهید قان گؤلونده بوْغولدو،
حسرت ایله اوره‌گینده انقلاب.

شهید دئییر:
چکینمدیم قانیمدان،
اوف دئمدیم، گولله کئچدی جانیمدان،
آمما ایندی دوشمن اؤتور یانیمدان
قالیب شاهلار کله‌گینده انقلاب.

انقلابی قازانمیشیق چوخ باها،
باش آگمه‌یک هر سلطانا، هر شاها،
کئچن گونلر قاییتماسین بیر داها،
آتا یوردون اته‌گینده انقلاب.

النمه‌سه... بو داغلارا چن دوشر،
مبارزلر بیر ـ بیریندن گئن دوشر،

انقلابین ساچلارینا دن دوشر،
بیر وحدتین اله‌گینده انقلاب.

ائللر گلین انقلابی درک ائدک،
آیریلیغی، دار گؤزلوگو ترک ائدک،
دوشمن گلن قاپیلاری برکیدک،
بوْغولماسین بله‌گینده انقلاب.

قوی سسیمیز دونیالاری دوْلانسین،
اللریمیز ال اوستونه قالانسین،
ماهنی کیمی اورکلره جالانسین،
خان چوْبانین توته‌گینده انقلاب.

ترلان اوچان فضالاردا سار اوْلماز،
غم اوْلماسا، سئوینج بیزه یار اوْلماز،
آذریلر های دئمه‌سه کار اوْلماز،
آنا یوردون اته‌گینده انقلاب.

۱۳۶۰

هابیل تهراندا

آذربایجانین گؤرکملی کامانچا اوستاسی هابیله

عؤمور کؤرپو... بینؤره‌سی وطندیر،
انسان گلیب بو کؤرپودن اؤتندیر،
من بیلمیرم اوْ اللرین ندندیر،
ناله قوْپور توخوناندا تئللره،
وجده گلیر حئیرتیندن داغ، دره.

سن نغمه‌سن، سن ماهنیسان...آوازین
قوْی جالانسین نغمه‌سینه آرازین
قوْی گول آچسین آرزولارین، نیازین
سن سازینلا، من شعریمله یئنه بیز
سینه‌میزده بیر دؤیونسون قلبیمیز.

هر بیر گولون اؤز عطری وار، مثل‌دیر،
هر گؤزله، گؤزل دئمک گؤزلدیر،
باغیم، باغچام، یئریم، گؤیوم خزلدیر،
چال قارداشیم، غم داغیلیسن چال یئنه،
وجده گلسین بو مجلسده حال یئنه.

بیر گول اکدیم، همدم اوْلدو خار منه،
ترلان اوْلدوم میدان دئدی سار منه،
«تئز گتیرین بیر اوْیناقلی تار منه»
دیله گلسین کمانچایلا تار بو گون،
قوناق گلیب بو مجلسه یار بوگون.

بیله‌گینده پنجه‌سی وار عزیرین
دیله‌گینده غنص‌ه‌سی وار عزیرین
باکیسی وار، گنجه‌سی وار عزیرین
تبرییْن وار، سارابین وار سنین ده
چالینمامیش مین نغمه وار سیننده
۱۳۷۳

پرئزیدئنت اجلاسدا

یاری گئجه، آمریکا، آسماندا سوزور آی،
جانلانیر ؤزلریمده واشینقتوندا آغ سارای.
بورا عالی قرارگاه
سالونلار طمطراقلی،
دیوارلار بر-بزه‌کلی
تاوانلار طمطراقلی.
«سیا»دان، پئنتاقوندان ژنراللار دا بوردا،
پرئزیدئنتین اؤنونده دایانمیشلار حضوردا.
هی آچیلیب، اؤرتولور قاپیلاری دال-بادال
اورک‌لرده اضطراب، گؤزلرینده باشقا حال
فیکیرلری دومانلی،
خیاللاری پریشان،
قولاقلاریندا سرسام، اوغولتودان مین نشان.
کیندن دوْغان، قاشلارین اوستوندکی قیریشلار،
دونیامیزین طالعین حل ائتمگه یاریش وار
ازل گوندن سارایدا
یارانمیشدیر بو قایدا.
بحث اوزانیر، پرئزدئنت باش آپاریر دئییر او:

-ایران اوْلوب ایکینجی بیزه فیدئل کاسترو.
بلی، جناب پرئزیدئنت!
بیلیرسن اوز دؤندریب آمریکادان روزیگار،
هله ندیر، آرخادا گؤرملی گونلرین وار.
دونن فیدئل کاسترو سوْیوندو غم لباسین،
بوگون ده ایران چالیر سیزه اؤز سیمفونیاسین.
گونده بیر اولدوز سوْنور
اوْ قانلی بایراغیندان،
نفرتله دامغالانمیش
توفانلی بایراغیندان،
یاغسا دا دونیامیزا فتنه‌لر آغ سارایدان،
ملتلرین ظفرمند حؤکمون یازیب بو دؤوران.
حماسه‌لر نسلیدیر، بو عصرین انسانلاری،
قانلی یوللاردان کئچیر گونشین کاروانلاری.
پارچالانیر جللادین قان چاناغی باشیندا،
غم غباری آگله‌شیر آغ سارایین قاشیندا.
من ده انقلاب دئیه غره‌لندیم اوچ ایلدیر،
دئدیم: -ذلت، اسارت انسانلیغی کیچیلدیر.
ایندی شاهسیز وارلیغا پنجره‌می آچمیشام،
صاباحکی دؤرانلارا، یوردوما نور ساچمیشام.

۱۳۶۰

آذربایجان انجمنینه

ای کؤنول فخر ائله، بیزیم انجمن،
گونش کاورانی‌نین سیراسیندادیر.
دؤستلارین مقامی، اؤنلارین یئری،
قاشیملا گؤزومون آراسیندادیر.

گلین آلقیش ائدک بو علویّتی
خالقا تقدیم ائدک شعری، صنعتی
بیزیم انجمنین ظفر حکمتی
اؤنون وحدتینده، شوراسیندادیر

بابام فلک دئییب بیر داخما یاپدی،
هدفسیز آتینی چؤللرده چاپدی،
بختینی حافظین فالیندا تاپدی،
بیلمدی دونیانین هاراسیندادیر.

انسان هی سوروندو، اؤتدو اوچ مین ایل،
نهایت دونیایا گلدی بیر نسیل،
دئدی: ـ بو جهالت فلکدن دئییل،

عصرین کوروشوندا، داراسیندادیر.

انقلاب رنگینه بوروندو وطن،
رسوایلیق طبلینی چالدی اهریمن،
اؤ گوندن کی، سسین قوپدو سینندن،
فرعونلار گؤزونون قاراسیندادیر.

انجمن سؤنالار قؤنوبدور گؤله،
شیرین نغمه‌لرین دوشوبدور دیله،
دئدیم، عظمتین هاردادیر ـ بئله،
دئدین، شهیدلرین یاراسیندادیر.

سن بیزه ساربانسان، بیز ده کاروانین،
کیچیک گوشه‌سی‌سن آذربایجانین،
هرکیم سؤراغ آلسا دئیین ترلانین،
چرپینان قلبینین آراسیندادیر.

نشئه وار سازیمین زیر ـ بمینده
دوشمنلر آگله‌شیب اؤنون غمینده،
بورنوزلو دیولری یاتیب کمینده،
انقلاب توفانلار دریاسیندادیر.

۱۳۵۸

قوزولاریم

اوشاقلار اوچون

گلین الوان قوزولاریم
منیم جیران قوزولاریم

آناز ایندی چؤلدن گلر،
بالام هانی؟ - دئییب مەلر،
آهی - فغانی یوکسەلر،
گلین، آمان قوزولاریم!
منیم جیران قوزولاریم.

بؤی آتارسیز آیدان، ایله،
دؤلانارسیز چؤلدن - چؤله،
آتیلیب دوشمەیین بئله،
سیزە حئیران قوزولاریم،
منیم جیران قوزولاریم.

چؤللەریمیز تالا - تالا،
باهار یئتیشسیر آز قالا،
بیریز قارا، بیریز آلا،
سیزە قوربان قوزولاریم،
منیم جیران قوزولاریم.

۱۳۷۴